

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Milieu, Mobiliteit en Economie van 9 oktober 2017

Voorzitter:

mw. A.C. Boelhouwer
J.M.W. Jansen (vanaf agendapunt 5)

Aanwezig:

drs.ing. P. van den Berg (gedeputeerde), mw. A.M.A. Pennarts (gedeputeerde), mw. mr. J. Verbeek-Nijhof (gedeputeerde), ing. D.G. Boswijk (CDA), mw.drs. A.W.T. Dercksen (D66), ing. L.C. van den Dikkenberg (SGP), mw.drs. A.W.T. Dercksen (D66), M.J. de Droog MSc RA (D66), ir. H.P. van Essen (GroenLinks), mw. N. de Haan (ChristenUnie), drs. C. de Heer (ChristenUnie), ir. N.J.P. Hoefnagels (D66), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. drs. J.P. d'Hondt (PvdA), ir. H. IJssennagger (PVV), W.J. Joustra (VVD), mw.drs. E. Kotkamp (GroenLinks), drs. C.J. van Kranenburg (ChristenUnie), mw.drs. N.A. Krijgsman (PvdA), drs. A. Mourik-Geluk (CDA), drs. A. Nicolai (ChristenUnie), mw. M.G. Noordenbos (SP), mw. A.M. Poppe (SP), R. Van Reenen (VVD), mw. A.M. Schneiders (D66), ing.drs. A. Travaille (PvdD), drs. W.J. Ubaghs (PVV), mw. ir. J.C.V. Vaessen (VVD), drs. W. Wagenmans (PvdA),

Van ambtelijke zijde aanwezig:

mw. C. Selman (adjunctgriffier), W. Voorneman-Rijkers (verslag)

1. ALGEMEEN

1.1. Opening

De voorzitter, mevrouw Boelhouwer, opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. Spreker deelt mede dat de heer Poort vanwege familieomstandigheden afwezig is; hij wordt vervangen door mw. Selman.

1.2. Vaststellen agenda

De voorzitter memoreert dat op verzoek van 50PLUS de behandeling van de motie over de NRU is verschoven naar de volgende vergadering, zodat de motie de aandacht kan krijgen die het verdient. Voorts deelt zij mede, dat op 30 oktober a.s. een werkbezoek NRU zal worden georganiseerd (14.30 – 18.00 uur).

Met in achtneming van het vorenstaande wordt de agenda vastgesteld.

1.3. Mededelingen

De voorzitter deelt mede dat na afloop van de vergadering een vertrouwelijke mededeling door gedeputeerde Verbeek-Nijhof zal worden gedaan aan de woordvoerders OV. Desgevraagd door de heer Hoefnagels, licht gedeputeerde Verbeek-Nijhof toe dat wat haar betreft de gebruikelijke werkwijze wordt gehanteerd (verslaglegging in een vertrouwelijk deel). Bij agendapunt 5.1, stand van zaken grote projecten, zal zij de mededeling op hoofdlijnen doen en de verdere details en bedragen in het vertrouwelijke deel.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof memoreert dat de VVD, naar aanleiding van de Statenbrief extra snelheidscontroles door de politie op de provinciale wegen, heeft verzocht bij de politie eveneens extra aandacht te vragen voor de veiligheid op de weg. Spreker heeft toegezegd hiervoor een afzonderlijke afspraak met de politie te zullen maken; de afspraak vindt plaats op 13 oktober a.s. Zij zal de commissie informeren over de uitkomst van dat gesprek.

Gedeputeerde Pennarts memoreert haar memo met antwoorden op de vragen art. 47 van de PvdA plus vragen van de PvdD ter zake de normoverschrijdingen luchtkwaliteit en wijst m.n. op de daarin genoemde drie specifieke locaties, w.o twee punten langs de A12 ter hoogte van Woerden.

Geverifieerd is of er een causaal verband kon worden aangetoond tussen de luchtkwaliteitsnormoverschrijding en de snelheid van 130 km/u. Hiertoe heeft RIVM een meting uitgevoerd op een punt aan het eind van de perceelgrens, die door de wegbeheerder RWS wordt betwist, omdat de metingen op andere plekken worden gedaan, nl. op gevelhoogte. Op het daartoe geëigende meetpunt is geen sprake van een normoverschrijding.

De heer Joustra constateert dat D66 en de PvdA, in tegenstelling tot de afspraak, met meer dan maximaal twee fractieleden aan tafel zit. Hij informeert of het usance wordt, dat hierop niet wordt ingegrepen.

De voorzitter antwoordt dat dit niet de bedoeling is en bevestigt de afspraak dat per fractie maximaal twee Statenleden deelnemen aan de behandeling van een agendapunt. Zij gaat er vanuit dat een ieder zich aan deze afspraak houdt.

1.4. Verslag Statencommissies MME van 4 september 2017

M.b.t. de tekst

Door de VVD is een tekstuele wijziging aangedragen die inmiddels is verwerkt.

Met in achtneming van het vorenstaande wordt het verslag vastgesteld.

N.a.v. de inhoud

Mevrouw d'Hondt deelt mede de voor vandaag toegezegde overzichten ter zake van het VERDER-programma (blz. 24 plus Termijnagenda) nog niet te hebben gezien.

Voorts vestigt spreekster de aandacht op agendapunt 4.7, Memo Veiligheid halte Hoofd Graaflandstraat. Vanwege de spreektijd kon de PvdA hierover geen vragen meer stellen, hetgeen vervolgens schriftelijk is gebeurd. De beantwoording heeft de PvdA nog niet gezien.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt, dat de VERDER-overzichten hedenmorgen in het portefeuillehouderoverleg zijn besproken. De commissie kan ze derhalve deze week tegemoet zien. De vragen over de veiligheid van de halte Hoofd Graaflandstraat zijn beantwoord in een kennelijk nog niet ontvangen memo, waarin een verdiepingsslag is gemaakt. Zij zegt toe dat dit memo nogmaals zal worden toegestuurd.

1.5 Rondvraag

De heer De Heer licht in het kader van de BOB Luchtkwaliteit toe, dat het proces van de co-creatie nagenoeg gereed is. Voorgesteld wordt de co-creatie en de BOB in elkaar te schuiven en toe te leiden naar een afronding van de oordeelsvormende fase in de volgende vergadering en een besluitvormende fase in januari.

De voorzitter concludeert dat de commissie instemt met het procesvoorstel.

De heer De Droog vestigt, mede namens de PvdA en GroenLinks, de aandacht op de in de PS-vergadering d.d. 3 juli jl. aangenomen motie inzake de NRU; korthedshalve zij verwezen naar de inhoud. Geconstateerd wordt dat er, conform het verzoek dit uiterlijk bij de Begroting 2018 voor te leggen, nog geen beleidsmatige scenario's voor een geïntensiveerde provinciale bijdrage aan de NRU zijn ontvangen. Geïntformeerd wordt of de Staten die alsnog voor de behandeling van de Begroting in PS zullen krijgen en wat tot nu toe de inspanningen van het College zijn geweest om die verdiepte ligging van de NRU mogelijk te gaan maken.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof wijst erop dat tijdens de Statenvergadering in deze eveneens is verzocht om een overzicht ter zake van de lobbyactiviteiten. Voorafgaand aan deze vergadering is daarin een eerste inzicht gegeven. Op 11 oktober a.s. zit spreekster weer met de gemeente Utrecht en het Rijk aan tafel. Zij stelt voor de Staten daarna te informeren over de uitkomst van dat gesprek en de mogelijk inhoudelijke scenario's voor de NRU.

De provincie heeft haar mobiliteitsprojecten in kaart gebracht. Op 20 november a.s. vindt daarover een presentatie plaats. Omdat in de bijeenkomst voorafgaand aan deze vergadering de behoefte is geuit om bij de Begroting het eerste inzicht daarin te hebben, conform de oproep van de motie, is

voorgesteld om zo mogelijk voorafgaande aan de commissie BEM een 80% versie met de Staten te delen, zodat er inzicht is in de verschillende kasritmen van de mobiliteitsprojecten en de Staten beschikken over de totale informatie om een definitief besluit te kunnen nemen. Daarnaast beveelt zij het concept-ontwerp van Paul Roncken aan die bekeken heeft hoe de leefbaarheid vanuit landschappelijke kenmerken vorm kan worden gegeven; dit ontwerp maakt een aansluiting met de bebouwde stedelijke omgeving en het Noorderpark.

De heer De Droog mist een antwoord op zijn vraag waarom vandaag nog niet kan worden beschikt over de desbetreffende doorrekeningen om een integrale afweging te kunnen maken of de NRU al dan niet moet worden geprioriteerd. Voorts informeert spreker wat er op 11 oktober a.s. wordt besproken met de gemeente Utrecht en het Rijk en of dit impliceert dat er sinds 3 juli jl. geen enkel overleg met andere partijen heeft plaatsgevonden over dit thema.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat er hard is gewerkt. De uitgewerkte scenario's moeten echter eerst met de gemeente Utrecht en het Rijk worden besproken. Dat gebeurt op 11 oktober a.s. Er is in kaart gebracht wat de verschillende lobbytrajecten zijn waarmee de provincie met het Rijk aan tafel zit. In deze zij verwezen naar de presentatie voorafgaande aan deze vergadering. Wat spreekster betreft worden de scenario's na woensdag vrijgegeven tezamen met de informatie over de mobiliteitsprojecten van de provincie. In haar visie beschikken de Staten op dat moment over alle beschikbare informatie, waarbij zij eveneens het ontwerp van de heer Roncken onder de aandacht aanbeveelt.

Mevrouw d'Hondt merkt op dat de motie nadrukkelijk oproept om die inzichten voor de Begrotingsbehandeling te verstreken; 20 november is drie weken nadat de Begroting 2018 is vastgesteld. Als de Staten daarin nog iets willen prioriteren dan is 20 november te laat. Op grond hiervan had de PvdA gehoopt dat die informatie vandaag beschikbaar zou zijn.

De heer Van Essen beluistert dat de informatie waarom de Staten in de motie hebben gevraagd, t.w. beleidsmatige scenario's voor een geïntensiverde provinciale bijdrage aan de NRU, eerst wordt gedeeld met de gemeente Utrecht en het Rijk en daarna pas met de Staten, waarmee in de visie van GroenLinks moet worden geconcludeerd dat de motie op dit moment niet is uitgevoerd.

In aansluiting op de vraag van D66, begrijpt GroenLinks dat op 11 oktober a.s. een BO plaatsvindt. Geïnformeerd wordt hoe het College daarin de opdracht, die zij van de Staten heeft meegekregen, ten uitvoer brengt.

De heer De Droog informeert in aanvulling op de vraag van GroenLinks welke (financiële) ruimte het College vanuit de provincie ziet om dat gesprek aan te gaan.

De heer Van Kranenburg informeert waarom de informatie beschikbaar komt bij de commissie BEM en niet thans in MME.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof licht toe dat het gaat om inzicht in de totale financiën van de Mobiliteitsportefeuille dus niet specifiek in de NRU; dat betreft een andere motie. Daarover zou een presentatie plaatsvinden op 20 november a.s. Dat is te laat voor de behandeling van de Begroting. Op grond daarvan is ervoor gekozen daarvoor een eerder moment te plannen, hetgeen de zgn. 80% versie betreft; hedenmorgen is door de subcommissie de suggestie gedaan ten aanzien van de commissie BEM. Indien het wenselijk wordt geacht daarvoor een andere moment te plannen is dat wat spreekster betreft ook mogelijk.

Daarnaast speelt de uitvoering van de motie NRU, w.o. het zoeken naar onderhandelingsruimte, ook met het Rijk, voor een extra bijdrage voor een extra verdiepte ligging. Daar zijn verschillende scenario's voor. De gemeente Utrecht is trekker van dit project. De scenario's worden op 11 oktober a.s. met de gemeente gedeeld. Omdat het Rijk daarin erg terughoudend is, is ervoor gekozen de scenario's tegelijkertijd met het Rijk te delen. Die informatie wordt niet na de behandeling van de Begroting aan de Staten verstrekt, maar na het gesprek op 11 oktober a.s. Conform het verzoek in PS d.d. 3 juli jl. is eveneens in kaart gebracht met welke andere lobbytrajecten de provincie met het Rijk en andere partijen aan tafel zit.

Voor de Begroting ontvangen de Staten derhalve de mogelijke scenario's en de uitkomst van het gesprek met de gemeente Utrecht en het Rijk d.d. 11 oktober a.s. daarover en een presentatie van 80% inzicht in de financiën van de Mobiliteitsportefeuille.

De heer Van Essen is van mening dat zijn vragen niet zijn beantwoord, i.c. wat de inzet is op 11 oktober a.s. en de constatering dat de motie niet is uitgevoerd omdat de Staten hadden gevraagd om bij de Begrotingsbehandeling te beschikken over die informatie en thans blijkbaar eerst met de gemeente en het Rijk scenario's worden besproken, zonder dat de Staten daarin inzicht hebben gehad; die gang van zaken bevreemdt GroenLinks.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat de inzet is de vraag, die de motie oproept, om te beproeven of er nog financiële ruimte is (ook bij het Rijk) voor een extra inpassing voor een extra ongelijkvloerse kruising. Voorafgaand aan deze bijeenkomst heeft spreekster inzicht gegeven in de financiële lobbytrajecten. Zij vraagt zich derhalve af wat nu nog concreet van haar wordt gevraagd. De heer Van Essen citeert het dictum van de motie: beleidsmatige scenario's voor een geïntensiveerde provinciale bijdrage aan de NRU uit te werken in lijn met de extra middelen die de gemeente nu ter beschikking stelt. De vraag is waarom die er nu nog niet liggen, wanneer die tegemoet kunnen worden gezien en waarom er wel met gemeente en Rijk over scenario's wordt gesproken en de Staten die informatie nog niet hebben ontvangen, los van de vraag wat de inzet van de provincie komende woensdag wordt.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof memoreert nogmaals dat de inzet wordt te beproeven in hoeverre er financiële ruimte is. Het Rijk heeft tot nu toe negatief geantwoord en ziet het vooral als een regionale opgave. Zij zal derhalve beproeven of er op basis van leefbaarheidsaspecten extra financiële ruimte bij het Rijk kan worden verkregen. Zij heeft er geen moeite mee de scenario's, die op 11 oktober a.s. worden besproken, met de Staten te delen; die hebben dan echter wel een conceptstatus, omdat ook bij de gemeente nog moet worden beproefd hoever provincie en gemeente daar met het Rijk in kunnen gaan. Daarnaast hebben de Staten hun eigen financiële overzichten binnen de Mobiliteitsportefeuille, op basis waarvan zij zelf een afweging kunnen maken of zij bereid zijn daaraan vanuit de provincie extra middelen toe te kennen.

Mevrouw d'Hondt heeft de indruk dat er thans iets fout gaat in de volgorde. De motie ging uit van het feit dat de gemeente Utrecht € 19 mln. heeft toegezegd, op voorwaarde dat de provincie en het Rijk ook een extra bijdrage zouden leveren. Als de provincie nu met lege handen bij het Rijk aankomt, sluit zij niet uit dat het Rijk de provincie meegeeft eerst te kijken naar de mogelijkheden van een provinciale bijdrage. Daarom is al in juli de vraag gesteld te bekijken hoeveel financiële ruimte er wellicht in de provinciale Begroting zit. Het geld van de gemeente Utrecht is niet uit de lucht komen vallen. De gemeente heeft daaraan wel een prioritering gegeven door de werkzaamheden aan de Kardinaal de Jongweg, een uitvloeisel van de NRU, verder in de tijd te plaatsen, waardoor extra middelen vrijkomen voor de NRU. Een dergelijk inzicht hadden de Staten nu ook bij de Begroting willen zien, zodat zij daarover zelf een besluit kunnen nemen, hetgeen thans niet mogelijk is.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof stelt op grond van het besprokene voor een ander moment dan de commissie BEM te plannen om het 80% inzicht in de financiën van de Mobiliteitsportefeuille te bespreken en gelijktijdig het ontwerp van Paul Roncken en de verschillende scenario's te presenteren die zij bestuurlijk met de gemeente Utrecht zal delen, maar nog niet met het Rijk. Zij zal de afspraak met het Rijk verschuiven naar een moment na die datum, waarmee tegemoet wordt gekomen aan de gevraagde volgorde.

De voorzitter constateert dat de commissie instemt met dit voorstel. Er zal zo snel mogelijk worden teruggekomen op een datum voor deze bijeenkomst.

De voorzitter deelt mede dat een rondvraag is ontvangen van de VVD over het memo Incidentenoverzicht sociale veiligheid OV (agendapunt 6.8). Dit is als een technische vraag doorgezet; de beantwoording kan op korte termijn tegemoet worden gezien.

De heer De Heer wijst erop dat in de provincie Overijssel wordt besproken of het mogelijk is om met de modernste technieken grondstoffen terug te winnen vanaf stortplaatsen en de ruimte her in te richten. De ChristenUnie informeert hoeveel stortplaatsen er in de provincie Utrecht zijn en of de commissie in een kort memo kan worden geïnformeerd over de vraag of het met de modernste

technieken mogelijk, i.c. economisch aantrekkelijk, is om in Utrecht bij stortplaatsen grondstoffen terug te winnen of energie op te wekken.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat in de provincie Utrecht 98 stortplaatsen zijn, waarvan een actieve in Amersfoort. Stortplaatsen openmaken, opgraven en wat er ligt splitsen is een kostbare aangelegenheid. Daar komt bij dat een groot deel van die stortplaatsen een nieuwe bestemming hebben gekregen (o.a. natuur- of recreatiegebied). Uit het verleden is er een voorbeeld, t.w. in Maarsbergen, waar bij een stortplaats elektriciteit uit de gassen is gehaald.

Zij zegt toe de commissie in een memo te zullen informeren over de stand van zaken en in overleg met gedeputeerde Van den Berg te bekijken of een doorkijkje kan worden gegeven naar eventuele toekomstige mogelijkheden.

1.6 Termijnagenda (versie 19 augustus 2017)

Windenergie

Mevrouw De Haan memoreert de in de vorige MME-vergadering behandelde Statenbrief Versnellingsagenda Windenergie. De ChristenUnie had, conform de toezegging in de infosessie, gehoopt op een inhoudelijke reactie op het rapport van Bosch & Van Rijn. Door de gedeputeerde is toegezegd het traject met de Staten verder vorm te geven. De ChristenUnie mist het thema Windenergie en de uitwerking daarvan op de Termijnagenda.

De voorzitter zegt toe dat dit onderwerp zal worden toegevoegd.

Toekomstbestendigheid N201 (bespreekpunt 19 november 2018)

Mevrouw Hoek informeert of dit onderwerp nog op schema ligt qua planning.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof memoreert dat thans samen met de desbetreffende gemeenten en de provincie Noord-Holland de toekomstbestendigheid van de N201 in kaart wordt gebracht. Dat gebeurt in een programma, maar eveneens met het Rijk in de MIRT-verkenning Amsterdam A1 oost. De verwachting is nog steeds dat op 19 november 2018 met een voorstel wordt gekomen wat er nodig is om de N201 toekomstbestendig te maken. Ruim voor die datum zullen de Staten via een aantal informatiemomenten worden bijgepraat over de laatste stand van zaken.

Indicatoren Fiets

De heer Van Essen wijst erop dat de toezegging ten aanzien van de afdoening (najaar) explicieter was (oktober), zodat het ook bij de Begrotingsbespreking zou kunnen worden betrokken. GroenLinks heeft de indicatoren nog niet gezien. Geinformeerd wordt of deze nog voor de behandeling van de Begroting in PS tegemoet kunnen worden gezien.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat de Fietsindicatoren conform de toezegging in het najaar tegemoet kunnen worden gezien; de planning is dat deze nadrukkelijk een plek krijgen in het geactualiseerde Mobiliteitsplan.

De heer Van Essen memoreert dat bij de bespreking van de Kadernota expliciet is aangegeven dat de indicatoren in oktober beschikbaar zouden zijn, zodat de indicatorenlijst bij de Begroting zou kunnen worden meegenomen. Hij begrijpt dat thans de intentie is dit naar achter te schuiven, nl. naar het Mobiliteitsprogramma.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof bevestigt dit. Het nieuwe beleid, zoals dat in de Mobiliteitsvisie is aangegeven, wordt vormgegeven in het geactualiseerde Mobiliteitsplan. Desgewenst kan er vooruitlopende daarop over de indicatoren Fiets worden gesproken, op basis van een voorzet van het College; persoonlijk is zij daarvan echter geen voorstander.

De heer Van Essen wijst erop dat op meer terreinen nieuwe indicatoren in de Begroting 2018 zijn benoemd. Op grond daarvan had het had GroenLinks, mede gelet op de eerder genoemde toezegging, logisch geleken dat ook de indicatoren Fiets daarin al waren opgenomen. Indien de voorzet van het College nog voor de Begrotingsbehandeling in november kan worden besproken, wordt alsnog aan de toezegging gestand gedaan, hetgeen de voorkeur heeft van GroenLinks.

De heer Van Kranenburg deelt mede dat de ChristenUnie zich aansluit bij het verzoek van GroenLinks.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof benadrukt dat het in deze gaat om de wens om nieuwe indicatoren. Hierover kan, zoals al gezegd, eerder worden gesproken, maar in haar visie is de Begroting op grond van de methode Duisenberg niet de juiste plek voor deze indicatoren; die methode geeft aan dat bij een beleidsstuk zou moeten worden begonnen. Op grond daarvan zouden de, conform de wens van de Staten nieuwe en extra, indicatoren Fiets voor de eerste keer in het beleidsstuk moeten worden opgenomen om deze vervolgens te toetsen in de Jaarstukken.

De heer Van Essen wijst erop dat deze discussie al enige tijd speelt. In het Realisatieplan Fiets, dat ongeveer tegelijk met de vorige Begroting is besproken, stond dat de indicatoren te vinden waren in de Begroting hetgeen niet het geval bleek te zijn. Toegezegd is dat de indicatoren alsnog zouden komen. Bij de Kadernota is daarover opnieuw gesproken en is toegezegd, dat de indicatoren bij de Begroting 2018 zouden komen. Thans moet worden geconstateerd, dat dit wederom niet het geval is. GroenLinks heeft moeite met deze gang van zaken. Spreker begrijpt dat er een reden is om de indicatoren Fiets een plek te geven in het Mobiliteitsprogramma, maar GroenLinks begrijpt, op grond van het vorenstaande, niet dat er thans geen beleidsplan is waaraan het kan worden opgehangen; dat is vorig jaar vastgesteld.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof benadrukt nogmaals dat zij thans doelt op de nieuwe en extra indicatoren voor de Fiets en niet op de bestaande indicatoren. De bestaande indicatoren zitten in de Begroting verwerkt; daarop is een verbeteringslag op basis van de BBV gemaakt. Bij nieuwe indicatoren is het beginpunt een nieuw, geactualiseerd, beleidsplan. Het Mobiliteitsplan is de plek die de nieuwe en extra indicatoren Fiets zou krijgen; als het anders moet, zal zij het anders doen en zullen de indicatoren voor de Fiets naar voren worden gehaald.

Hoofdfietsroutes bij het Liesbosch

De heer Van Essen memoreert dat in juni de hoofdfietsroutes bij het Liesbosch zijn besproken. Aangegeven werd dat de betrokken partijen het nog eens moesten worden over de te kiezen oplossing. Geïnformeerd wordt of er al overeenstemming is en zo niet, wanneer dat is voorzien. Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat er inmiddels overeenstemming is met de gemeente Nieuwegein. Door de gemeente Nieuwegein zou echter ook nog een terugkoppeling plaatvinden met de Fietzersbond. Zij zegt toe de laatste stand van zaken te zullen nagaan en terug te koppelen richting de commissie.

Informatie over kruispunt Rhenen-Achterberg

De heer Mourik-Geluk merkt op dat bij datum afdoening thans p.m. staat. Geïnformeerd wordt of daaraan een concrete datum kan worden gekoppeld.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof memoreert dat dit de ongelijkvloerse fietstunnel betreft. Die is in kaart gebracht. De wens van de werkgroep Veilig Oversteken is om nog een verkenning te doen op een ongelijkvloerse kruising voor gemotoriseerd verkeer. Afsproken is eerst te verkennen of inpassing daarvan überhaupt mogelijk is. Zij verwacht daarover in het najaar de definitieve uitkomst.

OV

De heer Mourik-Geluk meent dat rondom de Vervoersplannen de wens is uitgesproken om het proces van concessie en aanbesteding te evalueren. Het CDA mist dit op de Termijnagenda en informeert of dit onderwerp daaraan kan worden toegevoegd, hetgeen door de voorzitter wordt toegezegd.

De voorzitter sluit de bespreking over de Termijnagenda af.

2. NAJAARSRAPPORTAGE 2017 EN BEGROTING 2018

2.1 Statenvoorstel Najaarsrapportage 2017

De heer Travaille plaatst namens de PvdD de volgende vragen en opmerkingen.

Groene regelgeving (blz. 13). Er is sprake van een vrijval van € 75.000. Geïnformeerd wordt naar de reden en of deze vrijval niet voor groene regelingen kan worden gebruikt.

Handhaving – RUD (blz. 13). De PvdD constateert een onderbesteding. Geïnformeerd wordt hoe dit kan, zeker met de toezegging dat er juist scherpere controles zouden plaatsvinden, o.a. op het gebied van energiebesparing bij bedrijven.

Energietransitie (blz. 14). Het voorstel is om € 1 mln. te storten in het Energiefonds. Geïnformeerd of er een afweging is gemaakt tussen ofwel storten in het Energiefonds ofwel andere maatregelen.

Mevrouw Hoek plaatst namens 50PLUS de volgende vragen en opmerkingen.

Dutch Design op (V)MBO (blz. 14). Spreekster meent dat PS hiervoor € 2 ton in plaats van € 1 ton hadden vrijgemaakt.

Uitplaatsing hinderlijke bedrijven (blz. 20). Verzocht wordt in een overzicht aan te geven waar en aan welke bedrijven een bedrag is uitgegeven.

Publieksbereik (blz. 24). In zijn algemeenheid wordt in deze aandacht gevraagd voor doven/slechthorenden.

Gedeputeerde Van den Berg beantwoordt de vragen als volgt.

Energietransitie. Over de storting van € 1 mln. in de reserve weerstandsvermogen voor het Energiefonds heeft uitvoerig overleg plaatsgevonden met de afd. Financiën. Het betreft de reservering voor eventuele aanspraken op de garantstelling van de BNG-lening. Met de aanvulling van de reserve weerstandsvermogen voor het energiefonds, met overigens € 2 mln., loopt de provincie het minste risico om de € 20 mln. te halen.

Uitplaatsing hinderlijke bedrijven. Spreker zegt het gevraagde overzicht uitplaatsing hinderlijke bedrijven toe; hij zal daarin aangeven om welke bedrijven het gaat, waar en hoeveel geld per bedrijf ermee is gemoeid.

Dutch Design op (V)MBO. Spreker bevestigt dat afgesproken is om de € 2 ton, die vrijviel uit de incubator, beschikbaar te houden voor Economie en/of (V)MBO. Daarvan is in 2017 al € 1 ton gestort in de toeristische exposure van de Stijl.

Mevrouw Pennarts, licht met betrekking tot de Groene regelgeving, toe dat het bedrag dat over is in het kader van de subsidie bestuurlijke strafbeschikking milieu te maken heeft met een al lang lopende discussie met het Rijk. De afspraak was dat het Rijk de provincies zou ondersteunen bij de BOA-activiteiten rondom milieu. Op een gegeven moment heeft het Rijk besloten daarmee te stoppen. In 2017 is echter de subsidie over 2016 alsnog verstrekt. De kosten waren echter al in 2016 genomen. Op grond daarvan vloeit het bedrag terug naar de Algemene Middelen.

Naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van mevrouw Hoek, licht gedeputeerde Verbeek-Nijhof toe dat de post ad € 10.000 bij Publieksbereik op een culturele subsidie zag. Op de provinciale website loopt een balk mee met de filmpjes. Zij kan zich echter voorstellen dat een keer met elkaar tegen het licht wordt gehouden of in algemene zin nog meer aandacht kan worden besteed aan doven/slechthorenden.

Mevrouw Hoek geeft in deze mee dat wellicht ook onder de PS-vergadering een balk kan meelopen met de verwijzing naar de tekst.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof stelt voor in samenspraak met de griffier te bekijken of daarin nog een verbetering kan worden gemaakt.

De heer Travaille memoreert zijn vraag over de onderbesteding bij de RUD.

Gedeputeerde Pennarts memoreert dat dit onderwerp bij de bespreking van de Begroting RUD ook al aan bod is gekomen in de commissie. Het is een feit dat er efficiënter wordt gewerkt via de RUD; naarmate gemeenten meer uniforme diensten krijgen en de RUD een uniform product aanbiedt, is er een besparing te halen. Het is zelfs zo dat een deel van die besparing is aangewend om extra capaciteit op de groene regelgeving te organiseren toen die taak overging van het Rijk naar de provincie. Het overschot gaat naar de Algemene Middelen. Vanuit het RUD is ook geïnvesteerd in extra productontwikkeling voor energiebesparing.

De voorzitter rondt de bespreking over de Najaarsrapportage 2017 af, met de conclusie dat hierop nader zal worden teruggekomen in PS.

2.2 Statenvoorstel Begroting 2018

De heer Van Kranenburg spreekt een woord van dank uit voor de beantwoording van alle technische vragen.

Hij plaatst vervolgens namens de ChristenUnie de volgende vragen en opmerkingen .

Toepassen van windenergie; verlaging streefwaarde naar 34 MW (beantwoording vraag 14 van GroenLinks). Geïnformeerd wordt waarom de provincie tot deze ‘contractbreuk’ is overgegaan *Uitvoeren Realisatieplan Fiets (beantwoording vraag 16 van GroenLinks).* Er blijkt een eerste inventarisatie te zijn gehouden onder de gemeenten. De ChristenUnie ziet graag voor de Begrotingsbehandeling in PS een inventarisatie tegemoet van wat de gemeenten willen, inclusief een bijbehorend kostenplaatje.

Optimaliseren regionaal openbaar vervoer (beantwoording vraag 17 van GroenLinks). De Vervoerder moet kennelijk binnen de concessie zorgdragen voor verwerking van de te verwachten reizigersgroei. Dat gaat financieel knellen. Het College verwacht eind 2017/begin 2018 keuzes aan PS voor te leggen. Geïnformeerd wordt waarop de bescheiden groeiverwachting wordt gebaseerd, of reeds knelpunten worden voorzien in 2018 anders dan het probleem Leusden, of deze problemen kunnen worden opgevangen binnen de concessierandvoorwaarden, of dat het College een reservebudget ter beschikking heeft om desgewenst snel te kunnen optreden.

Mevrouw Poppe memoreert dat een uitgebreide beantwoording is ontvangen op de technische vraag van de SP over de procesversnellers. Indien bv. wordt gekeken naar Rijnhuizen Nieuwegein of Houten is de vraag wat die procesversnellers nu hebben bijgedragen en of het wellicht ook was gelukt zonder dat die mensen waren ingezet.

Geïnformeerd wordt of de gemeente Utrecht bij de provincie kan aankloppen voor bv. een fietstunnel in dit Fietsprogramma (blz. 20).

Geïnformeerd wordt wat de denkkraft (blz. 54) kost en wat de SP zich daarbij moet voorstellen.

De SP acht grootschalige zonnenvelden vooralsnog niet noodzakelijk. Als alle daken van de provincie, van woonhuis tot woontoren, worden benut voor zonnepanelen dan kan een grote slag worden gemaakt. Daarvoor is het wel van belang dat de woningbouwcorporaties hierbij worden betrokken. Ter illustratie wijst zij op Geleen en Benschop. Geïnformeerd wordt of het College kan aangeven of zij zich hiervoor gaat inzetten.

Geïnformeerd wordt of bij het College bekend is, dat het winnen van aardwarmte in Groningen momenteel is stopgezet omdat het te gevaarlijk is.

De SP constateert dat er in 2016 veel meer geld voor OV is uitgetrokken dan in 2018, terwijl de baten in 2016 hoger waren. Het OV neemt in de komende jaren alleen maar verder toe, terwijl hiervoor geen significante stijging van het budget zichtbaar is. De vraag is hoe het College dat denkt op te lossen.

Aangegeven wordt dat de kleine kernen bereikbaar blijven. De SP heeft geconstateerd dat dit in de vroege ochtend, de late avonduren en in het weekend niet het geval is. Op grond hiervan wordt hiervoor aandacht gevraagd.

De heer Van den Dikkenberg deelt mede dat de SGP met name op de Begroting zal terugkomen in de commissie BEM.

In deze commissie hecht de SGP eraan de positie van FoodValley voor het voetlicht te brengen. In de Begroting en de communicatie wordt m.n. gekeken naar de EBU. Spreker memoreert dat in 2016, met steun van een groot aantal partijen, een motie in PS is aangenomen, waarin werd opgeroepen afzonderlijke gelden te labelen aan FoodValley. In de voorliggende Begroting komt dit niet terug en inmiddels is schriftelijk teruggekoppeld dat het belang van FoodValley geborgd zou zijn bij de EBU. De EBU heeft echter een hele andere inhoudelijke focus. De SGP pleit ervoor FoodValley afzonderlijk in de Begroting op te nemen, omdat daarmee de participatie van Utrecht in FoodValley duidelijk

wordt uitgesproken. De EBU heeft de focus liggen op het programma Urban Healthy Living. Dat kan zo afgelopen zijn als FoodValley stopt met leveren. De SGP pleit ervoor FoodValley te ondersteunen, omdat daar het voedsel van morgen wordt bedacht. Wat de SGP betreft is het ook een hele belangrijke partij in het aantrekken van internationale spelers, getuige het feit dat er verschillende partijen richting de FoodValley trekken.

In aansluiting op hetgeen in de vorige vergadering door D66 naar voren is gebracht, acht de SGP bij het programma VERDER onduidelijk op welke gronden projecten verdwijnen dan wel worden toegevoegd. Zo is er wel meer sprake van lumpsum handelingsvrijheden in de Begroting, waarbij het voor de Staten, naarmate programma's na vaststelling wat langer draaien, lastig is om het budgetrecht uit te oefenen. De Staten hebben dat wellicht zelf weggegeven en moeten daarvan leren. Wat de SGP betreft is dit echter niet de juiste vorm om met elkaar te werken.

Mevrouw Hoek deelt mede dat 50PLUS zich aansluit bij de opmerking van de SP over de bereikbaarheid van de kleine kernen en vraagt aandacht voor het Kleine Kernen Beleid, Vitaal Platteland en OV. 50PLUS maakt zich zorgen over het feit dat de provincie in 2019 gaat stoppen met de subsidie voor de Regiotaxi. Op dit moment wordt het OV, zeker in de buitengebieden, getransformeerd in een andere formule. Lijnbussen verdwijnen, waarvoor de Buurtbus in de plaats komt; als die er niet is, is er altijd nog de Regiotaxi. Op het moment dat iedereen net aan die transformatie gewend is, stopt de Regiotaxi.

Mevrouw d'Hondt informeert waar 50PLUS heeft gelezen dat de subsidie voor de Regiotaxi stopt. Spreekster heeft wel gelezen, dat het contract tot 2020 is verlengd, maar niet dat het daarna afgelopen zou zijn met de Regiotaxi.

Mevrouw Hoek heeft dit voornemen gelezen, hetgeen ook met het Rijk te maken zou hebben. Zij verneemt graag van het College of dit al dan niet het geval is. Indien dat het geval is, zijn 50PLUS en de SP voornemens in PS met een motie te komen.

Vervolgens vestigt spreekster de aandacht op het feit dat een aantal fietspaden niet toegankelijk is voor de scootmobiel, vanwege obstakels om auto's te weren. 50PLUS vraagt hiervoor aandacht. Tot slot vraagt 50PLUS aandacht voor sociaal onveilige fietspaden. 50PLUS geeft de suggestie mee eventueel lantaarnpalen te voorzien van een alarmknop om de veiligheid op stille fietspaden te optimaliseren.

De heer Van Essen sluit zich aan bij de waarderende opmerking over de beantwoording van de technische vragen.

Voorafgaande aan de inhoudelijke vragen en opmerkingen, hecht spreker eraan op te merken dat GroenLinks moeite heeft met het feit dat cruciale informatie ontbreekt waarom bij de Kadernota expliciet is gevraagd in moties die met zeer ruime meerderheid/algemene stemmen zijn aanvaard. In dat kader doelt hij m.n. op de moties 19a en 26, die in de visie van GroenLinks nog niet zijn uitgevoerd. Goed inzicht in de reserves, in relatie tot de verwachte baten en lasten binnen de verschillende programma's, is voor de Staten cruciaal om hun controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. Zolang deze informatie ontbreekt, heeft GroenLinks twijfels of dit Statenvoorstel rijp is om in PS te worden behandeld.

Spreker plaatst vervolgens namens GroenLinks de volgende vragen en opmerkingen over de programma's.

Bodem, Water en Milieu. Uit de beeldvormende fase van de BOB Luchtkwaliteit kwam naar voren dat gezonde lucht verder gaat dan het halen van de EU-normen. De WHO heeft streefwaarden opgesteld voor gezonde lucht die ongeveer tweemaal strenger zijn dan de huidige EU-normen. In februari 2016 heeft Staatssecretaris Dijksma al aangegeven verder te willen gaan dan de EU-normen en toe te willen werken naar de WHO-normen voor luchtkwaliteit en dat als streefwaarde te gaan hanteren. Geïnformeerd wordt of het College ook bereid is om de WHO-normen als streefwaarden te gaan hanteren, bv. voor 2025 of 2030, en daarop wil monitoren.

Het stimuleren van duurzaamheid is een nieuw programma binnen Bodem, Water en Milieu; dat spreekt GroenLinks aan. Het lijkt GroenLinks echter wel van belang om helder te definiëren waarop

het zich richt en om het zo te positioneren dat het aanvullend is aan andere programma's, bv. de gezonde leefomgeving. GroenLinks geeft de suggestie mee om het nieuwe programma te richten op lange termijn duurzaamheid (circulaire economie en klimaat). Geïnformeerd wordt of dit overeenkomt met de ideeën van het College.

In de beschrijving in de Begroting staat dat er voor duurzaamheid een helder, organisatiebrede, strategie nodig is. Dit raakt al snel aan andere programma's (Ruimte, Economie, Bereikbaarheid). Dat kan spannend en lastig zijn, omdat sprake is van verschillende programma's naast elkaar die zich soms wellicht op hetzelfde richten. GroenLinks is benieuwd naar de visie van het College hoe er vanuit het programma Duurzaamheid op kan worden gestuurd dat ook de keuzes in andere programma's bijdragen aan lange termijn duurzaamheidsdoelen en hoe zij met dat spanningsveld denkt om te gaan.

Economie m.n. Energie. In het kader van het Klimaatakkoord Parijs, moet Nederland in april 2018 het zgn. integraal nationaal energie- en klimaatplan (INEK) indienen, met daarin uitleg hoe Nederland die klimaatambities wil gaan halen. Het ligt in de rede der verwachting, dat ook van provincies een intensivering zal worden gevraagd. Geïnformeerd wordt of het College al verkent in hoeverre die huidige ambities op het gebied van Energietransitie in lijn zijn met het Klimaatakkoord Parijs en of die mogelijke intensiveringen ook al in dat licht zijn verkend.

Bereikbaarheid. De doelen bij Bereikbaarheid richten zich terecht op Mobiliteit. Het valt GroenLinks op dat er nergens wordt gerefereerd aan ruimtelijke ontwikkelingen. Volgens GroenLinks wordt bereikbaarheid ook in belangrijke mate beïnvloed door ruimtelijke ontwikkelingen. Spreker memoreert in dit kader de presentatie van de heer De Vries van het Ministerie in de vorige MME-vergadering over het MIRT-onderzoek oostkant Amsterdam. Hij gaf aan dat de toenemende ruimtelijke spreiding van wonen en werken tot problemen leidt en dat door het mengen van functies een groei van die pendel tussen wonen en werken kan worden voorkomen/vermindert. Geïnformeerd wordt of het College die mening deelt en, zo ja, of zij bereid is te onderzoeken hoe provincie en gemeenten daaraan gezamenlijk invulling kunnen geven.

De heer Hoefnagels deelt mede dat D66 zich aansluit bij de opmerking van GroenLinks over motie 26. Die informatie is nodig. De Begroting is heel groot; het Mobiliteitsdeel daarbinnen extreem groot. Op grond daarvan is goed zicht daarop gewenst. Verzocht wordt op zeer korte termijn het in motie 26 gevraagde overzicht aan de Staten te verstrekken.

Mevrouw d'Hondt sluit zich aan bij de waarderende woorden voor de beantwoording van de technische vragen. Inhoudelijk komt de PvdA m.n. in de commissie BEM en PS terug op de Begroting. Zoals gebruikelijk hecht de PvdA eraan aan te kondigen op welke thema's zij zich beraadt op een motie.

Verkeersveiligheid. Het is de PvdA opgevallen dat m.n. de situatie op provinciale wegen verslechtert. In de Begroting leest de PvdA geen geïntensiveerde aanpak; het is meer 'business as usual'. Op grond hiervan overweegt de PvdA een motie in te dienen om hierop extra in te zetten.

Kwaliteit van het OV. Het aantal reizigers groeit en daarmee het aantal verschillende soorten reizigers. De zakelijke reiziger wil zo snel mogelijk van A naar B; een andere categorie is de minder mobiele reiziger, waarover op 5 oktober jl. een bijeenkomst heeft plaatsgevonden, m.n. over de toegankelijkheid van het OV. De verschillende typen reizigers conflicteren veelal met elkaar. Op grond daarvan is de vraag of de provincie niet toe moet naar een andersoortig OV, waarin de doelgroep meer centraal wordt gesteld in plaats van te trachten alle problemen op te lossen in één grote concessie. Concreet is afgelopen donderdag zichtbaar geworden dat Syntus o.a. intensief aandacht besteedt aan de bewustwording van reizigers en buschauffeurs ten aanzien van gedragsregels met betrekking tot reizigers met een beperking. De PvdA heeft begrepen dat daarvoor in de concessie geen afzonderlijk budget beschikbaar is. Syntus betaalt dat feitelijk uit eigen zak of negatiever gezegd: dat gaat ten koste van allerlei gewone voorwaarden waaraan moet worden voldaan. De PvdA overweegt om, als zij daarvoor nog extra aandacht wil, dit via een motie in te brengen in PS.

De heer Mourik-Geluk deelt mede dat het CDA inhoudelijk op de Begroting terug zal komen in de commissie BEM. Het CDA sluit zich aan bij de opmerking van GroenLinks en D66 over motie 26.

Mevrouw Vaessen vraagt, met betrekking tot par. 3.4.2.2 Versterken aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, aandacht voor de door de VVD en 50PLUS ingediende motie om de EBU pro-actiever te laten zijn en het MKB meer prominent te betrekken bij de EBU.

Met betrekking tot part. 3.4.2.3 Vergroten innovatiekracht, merkt de VVD op dat die innovatiekracht m.n. van het MKB komt. De VVD acht van belang dat daarop sterker wordt ingezoomd.

Onlangs is het economisch beeld gepresenteerd. De VVD mist de conclusies, zoals versterking private investeringen in R&D, bij de innovatiekracht. Voorts is het in dat kader van belang dat een goed functionerend ecosysteem voor ondernemerschap behouden blijft en bij voorkeur wordt versterkt. Daarvoor zullen wel acties moeten worden ondernomen. Dat mist de VVD in de aanpak.

Daarnaast leest de VVD in het economisch beeld dat de grootste groei van het bruto regionaal product wordt veroorzaakt door ICT en logistiek. In de visie van de VVD dekt het motto van de EBU (grond, gezond en slim) feitelijk de lading van het economisch beeld niet meer. ICT zou nog kunnen worden samengevat onder slim en dan m.n. onder slim denken en slim doen, maar de VVD mist transport daarin nagenoeg volledig. Aangezien dat een sterke sector is, vraagt de VVD zich af of het motto van de EBU wellicht niet zou moeten worden heroverwogen.

In part. 2.4.2.5.2 Ontwikkelruimte voor geothermie en zonnevelden wordt gesproken over de EU-subsidies ELENA en Geothermica. Over of deze subsidies worden verkregen, wordt pas begin 2018 duidelijkheid verwacht. Tijdens het IPO-congres op 4 oktober jl. hebben Hans Kraaij en spreekster een presentatie gegeven over ultra diepte geothermie. Uit die presentatie kwam sterk naar voren dat UDG onmisbaar is voor de realisatie van de doelstellingen op het gebied van duurzaam energie opwekken. Indien de EU-subsidies niet worden verkregen, is de vraag hoe ervoor kan worden gezorgd dat de benodigde financiële middelen voor het onderzoek naar UDG worden verstrekt. De heer Joustra hecht er in de eerste plaats aan zijn waardering uit te spreken voor de heldere Begroting.

Spreker vestigt de aandacht op de tabel Investeringen (blz. 70). Uit eerdere beantwoording van het College heeft de VVD begrepen dat het OV niet zonder miljoenensteun kan van de belastingbetaler; deze omstandigheid zal ook niet veranderen. Gelet op het feit dat nu al bekend is dat deze uitgaven niet gaan renderen, is de vraag of niet beter kan worden gesproken van desinvesteringen in plaats van investeringen.

Vervolgens wijst hij op de grafiek Uitgaven Bereikbaarheid (blz. 71) waar o.m. Subsidies Wegen en Vervoer, infrastructurele maatregelen (RUVV) worden genoemd; hieronder valt A12 Salto. In tegenstelling tot het OV, zijn wegen geen goederen waar steeds belastinggeld bij moet. Het zijn feitelijk productiemiddelen die belastinggeld opleveren. Op grond hiervan vraagt de VVD zich af of het niet beter is A12 Salto niet onder de Subsidies Wegen en Vervoer te categoriseren maar juist onder investeringen.

De heer Travaille vestigt de aandacht op het Statenvoorstel. Daarin wordt de duurzaamheid als integraal onderdeel van het provinciaal beleid genoemd en daarmee ook niet uitgewerkt onder dat kopje, hetgeen de PvdD betreurt. Dat het een integraal onderdeel van het beleid is, geldt eveneens voor financiën of bestuurlijke dilemma's die wel zijn uitgewerkt. Opnieuw is deze duurzaamheidsparagraaf niet ingevuld. Niet voor het eerst dringt de PvdD erop aan om dat wel expliciet te maken, juist ook in het Statenvoorstel. Als in het Statenvoorstel niet kan worden aangegeven waarom deze Begroting nu bijdraagt aan een duurzame provincie, dan geeft dat weinig vertrouwen in de Begroting zelf, hoewel daarin aardige aanknopingspunten zitten.

Inhoudelijk plaatst spreker namens de PvdD vervolgens de volgende vragen en opmerkingen. De provincie wil een TOP-regio zijn waar mensen graag wonen en werken, met een hoge kwaliteit van leven, hetgeen de PvdD onderschrijft. De provincie scoort heel slecht op onderwerpen als gezonde lucht/waterkwaliteit en duurzame energie. De vraag is waarom de provincie dan bijna

driekwart van haar budget ad € 286 mln. aan bereikbaarheid besteedt en zo weinig aan andere duurzame zaken als gezondheid van Utrechtse burgers en duurzame energie.

De PvdD vestigt de aandacht op de CO₂-uitstoot die gepaard gaat met de bodemdaling. Volgens het DB van HDSR is de aanpak van bodemdaling verreweg de goedkoopste manier om CO₂ te reduceren, uitgedrukt in kg die kan worden bespaard met een euro. Minder bodemdaling versterkt ook nog eens een keer biodiversiteit en weidevogels. De PvdD ziet derhalve graag veel meer prioriteit bij bodemdaling.

Ter zake van de luchtkwaliteit, sluit de PvdD zich aan bij het pleidooi van GroenLinks met betrekking tot de WHO-normen.

De PvdD onderschrijft het belang van duurzaamheid en het aanjagen daarvan binnen de provincie Utrecht. In de toelichting worden alleen vrijblijvende acties als voorbeeldfunctie en duurzaamheidsprijs benoemd. Zolang duurzaamheid vrijblijvend is, zal er niet zoveel veranderen. De vraag is of dit programma ook 'tanden' krijgt, zodat het concreet resultaat kan opleveren. De PvdD is benieuwd naar de benoemde organisatiebrede strategie om de uitvoering te versnellen. In de doelenboom (blz. 39) zijn voor alle doelen resultaten benoemd, behalve voor het stimuleren van duurzaamheid, terwijl juist daarbij zoveel noodzaak is om dat concreet te maken. Overigens wil de PvdD een van het HDSR verkregen suggestie meegeven, nl. om daarbij het begrip volhoudbaarheid af en toe te gebruiken. Alles dat je kunt volhouden, is duurzaam; datgene dat je niet kunt volhouden, is dat niet.

De heer Joustra informeert of de PvdD zich ervan bewust is dat de commissie Brundtland van de VN eind jaren tachtig al exact dezelfde definitie heeft gegeven voor duurzaamheid.

De heer Travaille onderschrijft het vorenstaande, maar stelt dat dit dan nog niet helemaal is gerealiseerd.

Het is bekend dat de provincie, voor wat betreft een aantal onderdelen van de Energietransitie, sterk achterligt op haar in 2016 benoemde doelen in de Energieagenda. Mede daarom is onlangs in PS een motie aangenomen die gaat over een concreet Uitvoeringsprogramma voor de realisatie van de ambities. De PvdD mist dit Uitvoeringsprogramma in de activiteiten bij de Energieonderwerpen. De PvdD mist een wat fundamentele aanpak van OV/Bereikbaarheid en zal dit eveneens aan de orde stellen bij de agendapunten 5.7 en 5.8. De PvdD pleit ervoor goed te kijken waarom de provincie dat doet en hoe dat op een efficiënte manier kan worden georganiseerd.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof geeft aan dat er in het kader van het Actieplan Fiets inmiddels een nieuwe inventarisatie is ten aanzien van de gemeenten die hier binnen vallen; zij zegt deze toe. Zij zal nagaan of daaraan eveneens al een financiële paragraaf is gekoppeld.

Ten aanzien van het OV is het uitgangspunt dat de provincie het voorzieningenniveau en de kwaliteit van het OV op het huidige niveau wil houden. Daarvoor heeft in 2016 een aanpassing plaatsgevonden. Er zijn meer dru's bijgekomen, hetgeen heeft geleid tot een efficiëntere lijnvoering en honorering van wensen. Met de komst van de Uithoflijn zal de provincie daar wel goed naar moeten blijven kijken. Op grond daarvan wordt een inventarisatie gemaakt van wat de provincie op het gebied van OV, m.n. qua vraag, op zich af ziet komen en welke mogelijkheden er zijn tegen het licht dat het voorzieningenniveau op peil blijft. De inventarisatie kan naar verwachting het eerste kwartaal 2018 tegemoet worden gezien.

Met betrekking tot de toegankelijkheid van het OV, hecht spreekster er in de eerste plaats aan waardering uit te spreken richting de PvdA voor de organisatie van de bijeenkomst op 5 oktober jl. in het kader van de week van de toegankelijkheid. Syntus heeft een presentatie gegeven over de wijze waarop aan reizigers met een beperking, m.n. rolstoelgebruikers, duidelijker informatie kan worden gegeven over hoe zij met de techniek van de bus om moeten gaan om op een goede manier zelfstandig te kunnen reizen. Er is een filmpje gemaakt voor zowel de reiziger als de chauffeur over de bereidheid daarbij te helpen. Voorts is die dag een rit gemaakt met een gemeenteraadslid uit Veenendaal die in een rolstoel zit om te kijken waar hij tegenaan loopt. De aanwezigen werden overigens geattendeerd op het feit dat het niet alleen zit in de toegankelijkheid van het materieel zelf (bus en gelijkvloersheid), maar ook in de communicatie, waarbij het gedrag van medepassagiers

eveneens een rol speelt. Dat kan in kleine dingen zitten, bv. bagage dat voor de rolstoelgebruiker een belemmering kan opleveren om makkelijk in en uit de bus te gaan.

Spreekster waardeert dat de PvdA in deze overweegt met een motie te komen. Wel hecht zij eraan mee te geven dat dit iets is dat in het PvE is gevraagd en als zodanig een voorwaarde is in de concessie. Zij denkt in deze derhalve niet direct in extra middelen; het is iets dat in het aanbod van de Vervoerder zit. Als de provincie van oordeel is dat de Vervoerder daarop nog meer zou moeten acteren, zal dit als zodanig nadrukkelijk bij de Vervoerder moeten worden neergelegd. Het is een onderwerp waarover continu goed in gesprek moet worden gebleven met de Vervoerder.

Mevrouw d'Hondt informeert of hiervoor ook streefwaarden zijn waarop de Vervoerder kan worden afgerekend of klanttevredenheidonderzoeken, op basis waarvan de provincie daadwerkelijk kan acteren.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat er voor de toegankelijkheid geen streefwaarden zijn; klanttevredenheid wordt wel altijd meegenomen. De provincie stelt echter dat de toegankelijkheid goed geregeld moet zijn, bv. lage instappen, handmatig bediende inrijplanken, hoogte ophanging apparatuur in het OV. Wat haar betreft blijft de provincie zowel met de desbetreffende belangenverenigingen als met de Vervoerder continu in goed overleg over de toegankelijkheid van de bussen. Uit de bijeenkomst bleek dat de rolstoelgebruikers tevreden zijn over het materieel en de communicatie daarover. Zoals gezegd is het een onderwerp dat constante aandacht behoeft; zij zal dit dan ook in de aankomende gesprekken met de Vervoerder weer meenemen, om te kijken of er via communicatie meer kan worden gedaan aan het gedrag van de medepassagiers.

Mevrouw Poppe pleit in deze eveneens voor aandacht voor reizigers met een visuele beperking.

Gedeputeerde Nijhof-Verbeek antwoordt dat, indien wordt gesproken over toegankelijkheid, dit wat haar betreft in algemene zin gaat om reizigers met een beperking in welke vorm dan ook. In de bijeenkomst d.d. 5 oktober jl. werd eveneens gewezen op blinde geleidenstroken die stoppen en fietsen die worden gestald op blindengeleidenstroken bij bushaltes. Dat valt wellicht niet direct onder de verantwoordelijkheid van de provincie, maar het is wat haar betreft wel een onderwerp waarover de provincie goed in gesprek moet blijven met de gemeenten. Ook dat heeft te maken met het gedrag van medepassagiers. Het is spreekster overigens bekend dat 9292 thans bekijkt hoe de reisinformatie voor reizigers met een visuele beperking toegankelijker kan worden gemaakt. Hieruit moge blijken dat de toegankelijkheid van reizigers met een beperking terecht een belangrijk onderwerp is in de hele OV-wereld.

Mevrouw Poppe geeft de suggestie mee dat de gemeente Utrecht kijkt bij de gemeente Amersfoort, waar de blindengeleidenstroken bij bushaltes zijn voorzien zijn van een paaltje met brailleschrift met welke bus daar stopt.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof neemt die suggestie mee. Als van elkaar kan worden geleerd, moet dat zeker worden gedaan.

Voor het OV in Leusden is een voorstel gedaan voor een pilot op de korte termijn, die los van de OV-concessie kan worden gedraaid. Dit kost wel geld, waarover het gesprek zal worden aangegaan met zowel Leusden als de Staten, omdat dit nog niet in de Begroting zit. Daarnaast lopen voor Leusden de lange termijn onderzoeken naar de varianten voor het Vervoersplan 2019.

Wat de Regiotaxi betreft heeft de provinciale bijdrage betrekking op het OV-deel. Er is geen sprake van dat dit zal worden beëindigd. De Regiotaxi Eemland-Heuvelrug is voorlopig zelfs weer gegund tot augustus 2021. Wat wel in algemene zin in de hele vervoerswereld speelt, is dat gekeken wordt naar de manier waarop het OV wordt aanbesteed. Het gaat hierbij m.n. om het doelgroepenvervoer (bv. leerlingenvervoer) en ander maatwerkvervoer (bv. Belbus). In dit kader is de discussie of dat niet op een efficiëntere manier kan, i.c. de afweging of dit in een OV-concessie moet worden meegenomen, dan wel of het beter is de vervoersvraag aan te besteden. Dat heeft o.a. te maken met de deur tot deur oplossing; nieuwe ontwikkelingen waar de provincie in de verschillende concessies bij andere provincies al pilots ziet ontstaan. In opmaat naar de nieuwe concessie zal het gesprek daarover moeten worden gevoerd.

De heer Van Essen heeft uit eerdere gesprekken over de Regiotaxi begrepen dat de financiering daarvan verschuift naar de gemeenten. Geïnformeerd wordt of dat beeld klopt. Voorts informeert spreker of Utrecht al stappen zet naar de meer vraagafhankelijke vormen van OV.

Mevrouw d'Hondt informeert ten aanzien van Leusden of binnen het Vervoerplan 2018 nog op een nader moment dit jaar ruimte is om daarin beslissingen te nemen.

Voorts wordt geïnformeerd of, in het kader van de afweging of het doelgroepenvervoer een OV-concessie, dan wel een aanbesteding van de vervoersvraag moet worden, al is nagedacht over het proces om daar naartoe te komen en hoe de Staten daarin worden meegenomen.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat er nog geen sessie is ingepland om hierover met de Staten van gedachten te wisselen. Het lijkt haar echter wel goed om dat in te plannen. Er is ter zake dit onderwerp een interessant rapport verschenen; wellicht kunnen de opstellers daarvan voor die bijeenkomst worden uitgenodigd om de provincie daarin mee te nemen.

De Vervoerder heeft een netto aantal reizigers genoemd dat gebruik maakt van de busverbinding Leusden Centrum Zuid; Leusden heeft echter aangegeven, dat het om veel meer reizigers gaat. Op grond daarvan is het voorstel op korte termijn een pilot te draaien om de vraag naar deze busverbinding zichtbaar te krijgen. Dat kan los van het Vervoersplan 2018, i.c. de concessie. Daar hangt wel een prijskaartje aan van ruim € 2 ton, waarover zoals gezegd het gesprek moet worden gevoerd met de gemeente Leusden en de Staten. Spreekster heeft nog geen reactie van de gemeente Leusden ontvangen. Zij zal contact opnemen met de verantwoordelijk wethouder om na te gaan of de bereidheid voor een gesprek daarover aanwezig is.

De vraag vanuit Leusden vergt, los van de vraag of het juridisch en financieel haalbaar is, dermate veel van de dienstregeling, dat ervoor moet worden gewaakt dat dit weer vragen oproept bij andere groepen reizigers die zich minder goed bediend voelen. Daarover wordt pas in het kader van het Vervoersplan 2019 een definitieve keuze gemaakt.

Het klopt dat de financiering van de Regiotaxi overgaat naar gemeenten; het OV-deel blijft echter bij de provincie.

Mevrouw Hoek informeert ter zake van de Regiotaxi wat wordt bedoeld met het OV-deel. Voorts informeert 50PLUS of de Regiotaxi Europees moet worden aanbesteed. Spreekster wijst op de uitspraak van de rechter toen de BRU stopte en de Regiotaxi dreigde niet te rijden. In haar uitspraak heeft de rechter de bescherming van de kwetsbare groep die gebruik maakt van de Regiotaxi zwaar laten wegen.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat het budget van de Regiotaxi uit een WMO- en een OV-deel bestaat. Er is sprake van een Europese aanbesteding. Het arrest, waarnaar 50PLUS verwijst, is spreekster niet bekend. De provincie heeft echter oog voor de kwetsbare groep die zich in haar visie zelfstandig moet kunnen verplaatsten. Uit sociaal oogpunt is de Regiotaxi een belangrijk vervoermiddel. Het WMO-deel heeft betrekking op reizigers met een indicatie van de gemeente; het OV-deel is voor reizigers zonder indicatie, zodat die hiervan ook gebruik kunnen maken.

De heer Van Essen geeft, gezien de veranderingen die op komst zijn, de suggestie mee een informatiebijeenkomst te organiseren over de toekomst van de Regiotaxi en de consequenties voor de verschillende partijen.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof neemt deze suggestie over en zal bekijken of dit wellicht kan worden gecombineerd met de toegezegde bijeenkomst over de vervoersvraag.

Terecht wordt aandacht gevraagd voor de verkeersveiligheid. Spreekster zou daarvoor graag meer budget ter beschikking krijgen, maar zij acht het eveneens gewenst om kritisch naar haar eigen portefeuille te zijn. Op dit moment wordt een interessante pilot gedraaid. Bij de verkeersveiligheid blijft de registratie van ongelukken vaak achter. Thans wordt bekeken of slachtoffers die op de Eerste Hulp van ziekenhuizen worden binnengebracht ook bij de provincie bekend zijn. Zij zal nagaan wanneer de uitkomst van de pilot tegemoet kan worden gezien. Bevestigd wordt dat er sprake is van een stijging van het aantal ongevallen; overigens niet alleen in Utrecht, maar landelijk. Bekeken wordt of extra bijsturing gewenst is op bepaalde onderdelen. Hierbij wordt niet direct gedacht aan extra middelen, maar aan extra aandacht voor bepaalde onderwerpen. Zij kan zich voorstellen dat zij de Staten een memo verstrekt met een duiding van de cijfers en de planning om de prioriteitstelling

binnen de bestaande budgetten met de Staten door te nemen. Het is dan vervolgens aan de Staten of daaraan extra budget moet worden besteed.

Desgevraagd antwoordt spreekster dat de Staten dit memo voor de PS-vergadering tegemoet kunnen zien.

Op de Utrechtse Waterdag, in de week van het Water, gaven de agrariërs, in het kader van bodemdaling, aan dat grasland weer veel CO₂-uitstoot compenseerde. Daarover wordt derhalve verschillend gedacht. Bodemdaling heeft de prioriteit, maar is ook een onderwerp waarbij de rol van de provincie een lastige vraag is. Op de Utrechtse Waterdag is daarover gesproken. Aangegeven werd dat kennisdeling van groot belang is, omdat in de provincie Utrecht verschillende aanpakken gewenst zijn. Spreekster steunt het pleidooi voor prioriteit bij de bodemdaling, maar vanuit meerdere optieken waarvan CO₂-uitstoot er een is.

Ten aanzien van de uitwerking van motie 26, verwijst spreekster naar haar toezegging bij de Rondvraag, i.c. het zo spoedig mogelijk plannen van een afzonderlijke bijeenkomst over het 80% inzicht in de budgetten en reserves binnen de Mobiliteitsportefeuille.

Er gaat subsidie naar het OV; de budgetten zijn bij de Staten bekend. A12 salto zal nu, vanwege het BRU deel, een investering worden.

De constatering, dat bij het OV echt sprake is van een subsidiebedrag, klopt. Het is zaak om ervoor te zorgen dat dit zo efficiënt mogelijk wordt ingezet en dat op plekken, waar sprake is van knelpunten in de doorstroming, geïnvesteerd blijft worden in het oplossen van die knelpunten.

Met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkelingen en de pendel in relatie tot mobiliteit, licht spreekster toe dat mobiliteit vaak pas volgde als de ruimtelijke ontwikkelingen al redelijk concreet waren. Uit het economisch beeld van de provincie Utrecht blijkt dat er sprake is van een uitzonderlijke hoge pendel van en naar Utrecht. Dat betekent dat bij ruimtelijke ontwikkelingen de mobiliteitsvraag in een veel eerder stadium aan de orde zou moeten komen. Dat blijkt ook uit de U-Ned verkenning.

De heer Van Essen memoreert dat de heer De Vries van het Ministerie in zijn presentatie aangaf dat de mobiliteitsvraag kan worden beïnvloed door ruimtelijke ontwikkelingen. De keuze van woonwerklocaties kan invloed hebben op groei van de pendel. Daarop is de vraag van GroenLinks gericht, nl. of de provincie in het kader van het verbeteren van de bereikbaarheid voornemens is als stuurmiddel niet alleen te kijken naar de mobiliteitskant maar ook naar de RO-kant.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat deze vraag binnen de portefeuille van gedeputeerde Van den Berg ligt. Wel is zichtbaar dat het Rijk in de aanpak van U-Ned daar steeds meer naartoe gaat door deze concrete vraag zelf te stellen, mede om er met elkaar voor te zorgen dat de ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt geen nieuwe mobiliteitsknelpunten oproepen.

Gedeputeerde Van den Berg voegt hieraan toe dat een terecht punt naar voren wordt gebracht, als het gaat om de ruimtelijke consequenties, hetgeen ook bleek uit het onderzoek nabijheid en bereikbaarheid. Op het moment dat in de Vinex alles uit elkaar wordt getrokken qua wonen, werken en recreëren, is de consequentie dat mobiliteit wordt gegenereerd. Wat wel wordt geconstateerd, is dat voorgestaan wordt zoveel mogelijk binnenstedelijk te bouwen, om vooral de nabijheid vorm te geven en de mobiliteit te verminderen. Daarop zijn de streefgetallen in de Begroting aangepast. Het blijft echter een spannend samenspel.

Gedeputeerde Van den Berg merkt, met betrekking tot Windenergie, op dat in de Begroting een indicator is opgenomen dat het streven is de 65,5 MW, die de provincie in een soort contract met het Rijk heeft afgesproken, in 2020 te halen. Uit de jaarlijkse ROV-monitor van het Rijk blijkt dat provincies dit niet gaan halen; de provincie Utrecht staat onderaan. Op grond hiervan heeft het College gemeend een realistischer streefwaarde te moeten aangegeven, te halen in 2021. Een klein lichtpuntje in deze is wellicht dat twee weken geleden in de gemeente Amersfoort een raadsvoorstel energielandschappen is aangenomen, waarmee een forse capaciteit aan winst kan worden gerealiseerd en de streefwaarde voor 2021 wellicht haalbaar is.

De heer Van Kranenburg begrijpt dat de verwachting naar beneden wordt bijgesteld van 65,5 naar 34,4 MW en dat dit als zodanig in de Begroting wordt opgeschreven. De vraag is of daarmee niet vastgesteld beleid door de Staten wordt veranderd.

Gedeputeerde Van den Berg bevestigt dit; dit geldt eveneens als het gaat om het 'contract' met het Rijk. Om te voorkomen dat volgend jaar moet worden geconstateerd dat de streefwaarde van 65,5 MW niet wordt gehaald en daarbij de vraag wordt gesteld waarom dit niet het geval is, meent het College een realistischer streefwaarde te moeten aangeven.

De heer Van Kranenburg memoreert dat die vraag al een aantal jaren wordt gesteld en het antwoord daarop ook bekend is: de provincie neemt geen regie.

Gedeputeerde Van den Berg zet uiteen dat de provincie haar uiterste best doet om binnen de afgesproken randvoorwaarden, nl. met draagvlak bij de gemeenten, zaken te realiseren en de Ruimtelijke Structuurvisie dusdanig aan te passen dat het mogelijk is om op meerdere plekken windmolens te realiseren. Initiatiefnemers zullen dat in eerste instantie met de gemeenten moeten doen. Daarnaast probeert de provincie het van de grond te krijgen door middel van het voeren van versnellingsgesprekken met gemeenten en initiatiefnemers.

De heer Van Essen begrijpt het dilemma van de provincie in deze. Tegelijkertijd voelt hij mee met de ChristenUnie dat het enigszins klinkt alsof halverwege de wedstrijd de handdoek in de ring wordt gegooid. GroenLinks vraagt zich af of dat verstandig is. Onlangs is een intensivering afgesproken, waarmee de provincie van start is gegaan. Een ieder begrijpt dat het een uitdaging is om de doelstelling in 2020 te halen, maar om op dit moment aan te geven dat het volstrekt onmogelijk is acht GroenLinks wat te kort door bocht. GroenLinks pleit ervoor 65,5 MW als richtpunt te laten staan, zodat er enige ambitie en taakstellendheid in blijft zitten.

De heer Travaille merkt op dat de PvdD er geen voorstander van is deze doelstelling te verlagen via de Begroting. Er is ooit een taakstelling afgesproken. Omdat de provincie, zoals de ChristenUnie aangeeft, zelf niet voldoende acteert op dit thema, wordt het niet gehaald en wordt de doelstelling op grond daarvan naar beneden bijgesteld. De PvdD ziet liever hoe de doelstelling wel kan worden gerealiseerd, of zo dicht mogelijk bij die doelstelling kan worden uitgekomen, in plaats van deze impliciet in de Begroting naar beneden bij te stellen.

Gedeputeerde Van den Berg geeft aan dat het niet zo is dat voorgestaan wordt de ambitie of het tempo naar beneden bij te stellen. De provincie kan echter geen ijzer met handen breken als het gaat om doorlooptijden die bestemmingsplannen met zich meebrengen. Op grond daarvan komt de provincie later uit dan 2020. Dat is het enige signaal dat het College wil afgeven. Indien de Staten er voorstander van zijn om 65,5 MW in 2020 te handhaven en hij de Staten daarmee geruststelt dat het daarmee nog steeds het streven is, heeft spreker daar geen moeite mee, met in achtneming van zijn opmerking dat het niet realistisch is.

Mevrouw Poppe constateert dat het behalen van de doelstelling een jaar wordt uitgesteld. De vraag is wat in dat ene jaar wordt gedaan om het wel te halen.

Gedeputeerde Van den Berg memoreert dat datgene dat bij de commissie is opgehaald rondom de versnellingsmogelijkheid in de vorm van een voorstel aan de Staten zal worden voorgelegd. De gedachte is om regionaal afspraken te maken met gemeenten die voornemens zijn om initiatieven te omarmen, in de zin of de provincie ruimte kan bieden om in gesprek kennis/kunde over te dragen en te bevorderen dat meer tempo dan nu kan worden gemaakt, in het kader van het inspraakproces. Voorts levert het in Amersfoort aangenomen raadsvoorstel energielandschappen hopelijk winst op. De provincie stimuleert zonnepanelen, als het gaat om de daken waarover de provincie zelf beschikking heeft of waarop gemeenten kunnen worden geattendeerd. Om juridische gronden is dit niet altijd eenvoudig als het om daken van anderen gaat. Als het gaat om woningcorporaties, wordt dit door de EBU gestimuleerd; bij de EBU zit een aanjaagteam voor de realisatie van nul op de meter, waarbij zonnepanelen op de daken het streven is. Alleen met zonnepanelen redt de provincie het niet, vandaar dat ook zonnevelden worden geaccommodeerd.

In het kader van de versnellers, verwijst spreker naar de evaluatie van de Nota binnenstedelijke ontwikkeling, waarin een aantal partijen nadrukkelijk aangeven dat de provincie ertoe doet door de manier waarop zij handelt (agenderen, versnellen, faciliteren, kennis overdragen). Zonder de

provincie had dit ook kunnen plaatsvinden, alleen niet in de vorm van de versnelling zoals die nu wordt geconstateerd in binnenstedelijke ontwikkelingen.

Het is spreker bekend dat een aardwarmteproject is stopgezet in de provincie Groningen. Het Toezicht op de Staatsmijnen heeft daar ingegrepen, omdat de expertise op het gebied van dit soort boringen onvoldoende werd geacht. Het is niet van de baan, maar er wordt met zorgvuldigheid naar gekeken. Dat zijn precies de vraagstukken die de provincie Utrecht met de geothermie wil gaan inzetten; kennis en kunde op dit soort typen boringen.

De provincie zet enkele uren in ten aanzien van versnelling en totstandkoming van internationale scholen. De provincie zit m.n. in een klankbordgroep, waarin zij ruimte en richting geeft aan het agenderen/adresseren van vraagstukken; daar wordt voor het voetlicht gebracht dat bij het binnenhalen van internationale bedrijven een international school een van de belangrijke vestigingsfactoren is. Daar wil de provincie zich hard voor blijven maken.

Spreker is er geen voorstander van de organisatie van FoodValley afzonderlijk te ondersteunen, maar wel op projecten zoals dat al in toenemende mate gebeurt. Overigens is er sprake van een samenwerking tussen EBU en FoodValley, m.n. als het gaat over de wijze waarop FoodValley moet worden georganiseerd. FoodValley denkt al lange tijd na over wat nu de beste besturingsfilosofie is. Recent is een directeur aangesteld om daarvan een eenheid te maken.

Naast het ondersteunen van projecten, wordt er door de universiteiten samengewerkt aan innovatie op het gebied van food en health. Persoonlijk tracht spreker om Miele en Dr. Oetker, twee bedrijven in de provincie Utrecht, aan te laten haken bij FoodValley. In de eerste plaats met het verzoek om een bijdrage aan het World Food Center, waarover Miele nadenkt. Dr. Oetker wil graag toetreden toe de Kerngroep. In die zin wordt ook Utrecht nadrukkelijk betrokken bij de werkgelegenheid en kansen om FoodValley sterker te maken. De provincie is aanwezig geweest op de Bigday FoodValley om te bekijken of dat een instrument is dat de provincie zou kunnen gebruiken om de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt vorm te geven. ICT FoodValley heeft nauwe banden met de in Utrecht op te richten Digital Hub. Op het gebied van woningmarktonderzoeken is samengewerkt. Begin november gaat spreker met een investeringsmissie naar Guangdong; ook daar gaat FoodValley mee naartoe. Kortom, er wordt veel met FoodValley samengewerkt.

De heer Van den Dikkenberg onderschrijft dat er veel en goed wordt samengewerkt. Wat de SGP adresseert door het aan de orde te stellen, is het gevoel van onbehagen bij de deelnemende gemeenten aan de Utrechtse kant. Het commitment vanuit Utrecht is toch duidelijk minder dan vanuit de provincie Gelderland. De SGP ziet een goede aanvulling in het urban healthy living. FoodValley kan daaraan veel bijdragen en leveren. Dat levert op praktisch niveau al de samenwerking op, maar de vraag is hoe dat gevoel van commitment verder vorm kan worden gegeven.

Gedeputeerde Van den Berg herkent de opmerking dat de gemeenten aan de Utrechtse kant zich niet altijd even goed vertegenwoordigd voelen in de FoodValley door de provincie in vergelijking met Gelderland. De provincie Utrecht stopt er niet zoveel geld in als de provincie Gelderland. Hierbij zij echter opgemerkt dat Gelderland ook andere- dan alleen economische vraagstukken financiert, omdat sprake is van een WGR. De provincie Utrecht is niet van plan om extra te investeren in FoodValley anders dan de projecten die op dit moment worden ondersteund, hetgeen afdoende wordt geacht.

Met betrekking tot het duurzaamheidsprogramma ligt de vraag om duurzaamheidsgeld thans concreet voor in de begroting. Voorgestaan wordt dit integraal aan te vliegen. Als de vraag wordt gehonoreerd, zal de integraliteit vorm worden gegeven in een plan. Het merendeel van duurzaamheid zit ook al in de diverse portefeuilles. Dit betreft vooral het coördinerende deel erin en het zichtbaar maken waar de provincie met duurzaamheid bezig is, waar zij kan versnellen of accenten kan neerleggen. Spreker zegt toe dat de Staten in Q1 tegemoet kunnen zien hoe de duurzaamheid in 2018 integraal in de organisatie is vormgegeven.

De provincie is met een aantal zaken bezig rondom duurzaamheid, w.o. de circulaire economie. Over de wijze waarop het College met circulaire economie om wil gaan, kunnen de Staten nog dit jaar een voorstel tegemoet zien; de inventarisaties vinden op dit moment plaats.

De driehoek klimaat adaptatie, energietransitie en circulaire economie is nog wat onderbelicht; dat wordt meegenomen in de duurzaamheidsoptiek. Dat heeft ook te maken met de versnelling, de vraag over de indicatoren en de landelijke afspraken die moeten worden gemaakt. Het sluit aan bij hetgeen in IPO-verband is afgesproken om op provinciaal niveau regionale afspraken te maken over de energietransitie en partijen aan te spreken op de haalbaarheid.

De heer Van Essen merkt op dat dit GroenLinks op zich een goede aanpak lijkt. De vraag kwam echter ook vanuit de andere richting. Zichtbaar is dat er met het Klimaatakkoord Parijs een aanscherping is; het Ministerie bekijkt wat dat voor Nederland betekent. De vraag is of ook de provincie al bekijkt wat dat voor Utrecht betekent. Het antwoord klinkt erg bottom up. GroenLinks kan zich voorstellen dat geanalyseerd wordt wat de opgave, die op de provincie afkomt, betekent en in hoeverre intensiveringen noodzakelijk zijn.

Gedeputeerde Van den Berg geeft aan dat dit precies is wat in IPO-verband is afgesproken. Op zich is het uniek dat de provincies gezamenlijk een aanbod hebben gedaan aan het Kabinet over de wijze waarop de provincies de Energietransitie in de regio's willen vormgeven. De provincie Utrecht heeft de geothermie ingezet als een van de versnellingsmogelijkheden voor het realiseren van de Energietransitie. In IPO-verband zal eens in de drie maanden met het Ministerie worden gesproken over de voortgang van de diverse regionale plannen. Het is derhalve zowel van onder- als van bovenaf.

De heer Travaille memoreert zijn vraag of in het Statenvoorstel niet expliciet kan worden gemaakt wat duurzaamheid betekent in relatie tot deze begroting; hoe de provincie omgaat met het Klimaatakkoord; hoe ingespeeld wordt op energie en klimaat in brede zin zouden daarbij goed passen.

Gedeputeerde Van den Berg neemt de suggestie over en zegt toe dat dit als zodanig in het Statenvoorstel zal worden opgenomen.

Op dit moment wordt gewerkt aan een overzicht waar de provincie het MKB bedient, zodat er sprake is van een nulmeting als straks verder wordt gegaan met de BOB aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt maar ook met het ruimtelijk economisch beeld.

Logistiek draagt bij aan het provinciaal regionaal economisch product. Spreker zal zich nader beraden over de consequenties. Als de logistiek wordt bediend, vergt dit een forse ruimtevraag. Een ander vraagstuk is of de arbeidsmarkt is gediend met logistiekbedrijven. Met de verantwoordelijk portefeuillehouder Retail zal hij het vraagstuk van de stadslogistiek opnemen, die fors zal toenemen, als gevolg van het bezorgen van bestellingen via internet. Dat heeft eveneens ruimtelijk economische consequenties.

De heer Van Essen deelt mede dat het laatste GroenLinks bijzonder aanspreekt. Echter, iets breder als het gaat om transport in de zin van logistiek als speerpunt voor deze provincie, brengt dit het risico met zich mee dat er allerlei distributiecentra naar de provincie worden gehaald die de druk op de bereikbaarheid van deze regio alleen maar doet toenemen. Eerder in deze vergadering is gesproken over een ruimtelijke strategie als instrument om de mobiliteitsvraag te beperken. Dit lijkt GroenLinks nu typisch een voorbeeld om enige terughoudendheid te betrachten.

Gedeputeerde Van den Berg kijkt daar ook zo tegenaan, op grond waarvan hij in deze enige voorzichtigheid betracht. Het feit dat het een toevoeging is voor het bruto regionaal product van Utrecht, moet worden afgewogen tegen het feit dat daarmee de bereikbaarheid mogelijk in het geding kan komen, waarmee het bruto regionaal product op een andere manier wordt getorpedeerd. Dat zijn wel de vraagstukken. Daarnaast memoreert spreker het vraagstuk van werkgelegenheid. Het is de vraag of de provincie grote 'gebouwdosen' waar weinig mensen werken ruimtelijk moet willen accommoderen. Over Logistiek zal echter zeker moeten worden gesproken, omdat het een welkome toevoeging zou kunnen zijn.

De heer Van den Dikkenberg informeert op welke wijze de transportsector met grote 'gebouwdosen' op het industrieterrein wel een toevoeging zouden kunnen zijn, terwijl ten aanzien van de aandacht voor foodinnovatie wordt aangegeven dat de provincie daarin geen extra investering wil doen.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat uit het ruimtelijk economisch beeld blijkt, dat Logistiek een sterke bijdrage zou kunnen leveren aan de provinciale regionale economie; derhalve wellicht een

interessante tak van sport die de provincie op dit moment onvoldoende bedient. Daarmee is nog niet gezegd dat het College dit als zodanig wil accommoderen, maar hij acht dit wel een onderwerp waarover moet worden nagedacht, evenals permanent wordt nagedacht over de kansen die bij FoodValley liggen voor de provincie Utrecht en de regio FoodValley zelf.

Als de substantiële EU-subsidies Geothermica en ELENA niet worden verkregen, komt spreker bij de Staten terug. In dat geval is er sprake van een serieus probleem om UDG mogelijk te maken. Het Uitvoeringsprogramma Energietransitie kan in het tweede kwartaal 2018 tegemoet worden gezien.

De heer Hoefnagels memoreert dat gedeputeerde Verbeek-Nijhof met betrekking tot motie 26 heeft gesproken over de 80% versie. D66 verwacht dat op basis van 2014 een 100% versie komt van wat de status is van alle mobiliteitsprojecten tot nu toe en dat de doorwerking richting de toekomst de 80% versie betreft. Het eerste is hetgeen dat ontbreekt aan informatie.

De voorzitter zegt toe dat dit aan de verantwoordelijk portefeuillehouder zal worden doorgegeven.

De voorzitter deelt mede, dat gedeputeerde Pennarts inmiddels de vergadering heeft verlaten. Haar antwoord op de vraag van GroenLinks, of het College bereid is om de WHO-normen als streefwaarden voor luchtkwaliteit te gaan hanteren, luidt als volgt. Binnenkort zal hierop worden teruggekomen als het gesprek wordt gevoerd over de vaststelling van de regionale strategie Luchtkwaliteit.

De voorzitter rondt de bespreking over de Programmabegroting 2018 af met de conclusie dat dit onderwerp nader terugkomt in de PS-vergadering.

3. ENERGIE

3.1 Beantwoording art. 47 vragen Geothermie

De voorzitter memoreert dat dit onderwerp is geagendeerd op verzoek van de SP.

Mevrouw Noordenbos zet uiteen dat aangegeven wordt dat de provincie niet wil investeren in de exploitatie van de geothermie in verband met de risico's. De provincie steekt wel veel geld in het onderzoekstraject, met het risico dat zij daarvan niets terug ziet. De eerste regel van de Mijnbouwwet luidt dat Nederlandse delfstoffen Staatseigendom zijn. In Groningen gaat, conform de 60 jaar geleden gemaakte afspraak, 40% van de aardgaswinning naar de Staatskas. De vraag is of in het kader van geothermie niet een vergelijkbare afspraak kan worden gemaakt.

Geïnformeerd wordt wat de provincie moet verwachten van partijen als bv. Vermillion (hoge energie, boren tot het bedrijf genoeg heeft en dan verdwijnen met achterlating van landschappen zoals in de olielanden, een onzekere toekomst voor wat betreft de rust in de bodem en kwaliteit van het drinkwater?) Citaat van een wetenschapper: "Er zijn allerlei lange termijnvisies gaande, ze volgen elkaar op, overlappen elkaar, spreken elkaar tegen. Dat is gevaarlijk voor onze ondergrond, want er gebeuren dingen die niet meer terug te draaien zijn, waarvan de veroorzakers allang gevlogen zijn. De ondergrond kun je maar een keer gebruiken. Je moet dus een lange termijnvisie volgen van 10.000 jaar." De SP steunt dit pleidooi.

De SP vraagt zich af of het niet gewenst is op zoek te gaan naar mogelijkheden om medevergunninghouder te worden van het geothermieproject GOUD, zodat de overheid invloed kan uitoefenen en bij goed resultaat daarvan kan meeprofiteren.

De heer Hoefnagels merkt op dat de overheid wel de vergunningverlener is. Het streven is te komen tot een CO₂-neutrale wereld. De geothermie kan daarin een toegevoegde waarde hebben. Het feit dat de hele bevolking daaraan iets heeft, is niet in geld uit te drukken. Spreker memoreert dat de SP en D66 vaak richting andere partijen aangeven dat bij het treffen van bepaalde maatregelen ook de negatieve effecten moeten worden meegewogen. In dat kader is spreker van mening dat in het voorliggende geval ook de positieve effecten van geothermie moeten worden meegewogen.

Mevrouw Noordenbos onderschrijft dat geothermie, als dit zonder problemen verloopt, hetgeen nog niet duidelijk is, een toegevoegde waarde heeft voor het verkrijgen van een betere wereld. Feit is dat de delfstoffen, die in de grond zitten, van de Staat zijn; de SP acht het niet verstandig indien dat zondermeer wordt weggegeven. Ter illustratie wijst zij erop dat uit de Staatsinkomsten vanuit de aardgaswinning in Groningen heel lang de verduurzamingssubsidie is betaald, waarmee hele goede dingen kunnen worden gedaan.

Mevrouw Poppe voegt hieraan toe dat op dit moment door de provincie veel geld in onderzoek wordt gestoken. Dat onderzoek wil de markt niet doen, in verband met de risico's. De SP is van mening dat de provincie voor dat onderzoek, waarin zij de markt faciliteert, iets mag terugvragen.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat de provincie inderdaad alleen investeert in dat deel dat niet door de markt wordt gedragen, i.c. ooit gedragen zal gaan worden. Het Rijk heeft in een Green Deal met partijen afgesproken, dat er € 12 mln. beschikbaar is. Als de provincies en/of gemeenten daar zelf ook iets tegenover stellen, is het Rijk bereid het eerste risico (bv. misboringen) te lopen. Er moet overigens een onderscheid worden gemaakt tussen de onderzoeks- en boorfase. De onderzoeksfase zal moeten uitwijzen of er überhaupt mogelijkheden zijn om exploratief te boren. Thans is nog sprake van de voorfase, waaraan de provincie meefinanciert om het onderzoek mogelijk te maken.

Met betrekking tot de verwijzing naar de eerste regel van de Mijnwet, merkt spreker op dat geothermie geen delfstof is.

Op uitdrukkelijk verzoek van het Ministerie van EZ gaat EBN, een Staatsonderneming, voor ca 40% deelnemen, zodat de eventuele opbrengst voor een deel terugvloeit in de Staatskas. Feitelijk is dat een vergelijkbaar contract als met bv. de NAM.

De heer Travaille heeft merkt op dat de PvdD het idee heeft dat de provincie Utrecht iets heel bijzonders in handen heeft en dat het een heel bijzonder moment is, hetgeen de SP feitelijk ook aangeeft. In deze periode kan een aantal afspraken worden gemaakt, die waarschijnlijk voor lange tijd van invloed zijn. De PvdD zal een van de eerste partijen zijn die de duurzaamheidskant van de mogelijkheden van geothermie toejuicht. Tegelijkertijd gaat het hier om een aantal fundamentele keuzes over hoe dat moet worden ingericht. Het belang van die fundamentele keuzes, hoe afspraken worden gemaakt met partijen hieromheen, onderschrijft de PvdD.

Overigens vraagt de PvdD zich af of gesteld kan worden dat aardwarmte geen delfstof is. Dat zal nader moeten worden uitgezocht.

De heer Ubaghs merkt op, dat de PVV deze discussie wat prematuur vindt. Het gaat om onderzoek. Voor de PVV zijn de risico's essentieel. De PVV is er voorstander van dat eerst de risico's in kaart worden gebracht, zodat de provincie niet in een vergelijkbare situatie als Groningen terecht komt. Als blijkt dat de risico's acceptabel zijn, dan is de PVV van mening dat geothermie een bruikbaar alternatief is voor de windmolens.

De PVV pleit er derhalve voor vooralsnog het resultaat van het onderzoek af te wachten en pas dan te praten over verdienmodellen. De PVV is ervan overtuigd dat, als er wat de verdienen is, de Regering dat zeker niet zal nalaten en ook de kosten, die nu in het onderzoek worden gestoken en niet op de een of andere manier voor 100% door het bedrijfsleven worden gedragen, voor een deel zal terughalen.

Mevrouw Noordenbos merkt op dat het proces op dit moment in ontwikkeling is en de provincie straks voor keuzes komt te staan. De SP acht het gewenst daarover van tevoren na te denken. De bevolking van Groningen is boos, omdat zij nooit meegeprofiteerd heeft van de aardgaswinning. Dat zou op een andere manier kunnen worden ingericht door bij het uitgeven van vergunningen een aantal zaken te borgen.

De heer Ubaghs is van mening dat de situatie in Groningen een andere discussie betreft. De aardgaswinning is ten goede gekomen van de hele Nederlandse bevolking. Dat is een politieke keuze, die in Den Haag wordt gemaakt.

Mevrouw Vaessen merkt op dat het bij UDG gaat om investeringen van € 65 – 100 mln. Dat zijn andere bedragen dan bij windmolens. Participeren van burgers lijkt haar bij dergelijke grote investeringen geen haalbare optie.

Zoals gedeputeerde Van den Berg aangaf, zal EBN wel mee-investeren, waarmee een deel van de baten weer terugvloeien in de Staatskas en de hele bevolking van Nederland daarvan profiteert. Spreekster sluit zich aan bij het betoog van de PVV om eerst het vooronderzoek te gaan doen. Na afronding daarvan is duidelijk waarover wordt gesproken, of er risico's zijn en hoe groot die zijn. Daarna kan worden gekeken hoe dit moet worden aangevlogen.

Gedeputeerde Van den Berg zegt toe op een nader moment, als het zinvol is om te praten over de eventuele exploratie, met elkaar van gedachten de wisselen over de gewenste governance structuur.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af.

4. ECONOMIE

4.1 Afronding oordeelsvormende fase BOB Onderwijs-Arbeidsmarkt

De voorzitter geeft het woord aan mw. Vaessen, trekker van de begeleidingsgroep, voor een korte toelichting op het voorliggende voorstel.

Mw. Vaessen zet uiteen dat, naast dat er een aantal e-mails van externen is ontvangen, een vertegenwoordiging vanuit de Board Human Capital Agenda op de publieke tribune aanwezig is. Het thema aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt is opgepakt als BOB-traject vanuit de Staten. In januari is daarover een succesvol symposium georganiseerd. Daarna is de beeldvormende fase ingegaan en is, m.n. met het begeleidingsgroepje, goed gekeken wat er al speelde in Utrecht, maar ook in andere provincies. Spreekster was blij dat bij het afsluiten van de beeldvormende fase extra capaciteit toegezegd is gekregen op dit dossier. Het is een belangrijk dossier, mede gezien het Economisch Beeld van de provincie Utrecht. Thans wordt voorgestaan de oordeelsvormende fase af te ronden. De begeleidingsgroep heeft een aantal aandachtspunten geformuleerd, t.w. de succesvolle voorbeelden gebruiken, veel aandacht voor Techniek, maar nog te weinig voor Zorg, niet alleen een Technologieraad en -pact maar ook kijken naar een Zorgraad en -pact of probeer dat met elkaar te combineren. Eerder is gezegd dat het bedrijfsleven en MBO grote onbekenden voor elkaar zijn; onbekend maakt onbemind. De begeleidingsgroep zou graag zien dat vanuit de Human Capital Agenda specifiek aandacht komt voor de aansluiting tussen MBO en MKB. Dat sluit aan bij de vragen die spreekster namens de VVD heeft gesteld bij de Programmabegroting.

Daarnaast wordt het nog steeds moeilijk geacht om een antwoord te vinden op de vraag hoe het arbeidsperspectief voor MBO-ers in de regio nu is. Een van de zaken die uit de mini-conferentie naar voren kwam, is dat veel MBO-ers kiezen voor een opleiding in de economie, omdat ze denken daarmee een leuke managementbaan te kunnen krijgen. Dat leidt echter feitelijk op voor werkeloosheid, omdat bijna alle banen op het niveau MBO zijn weg-gereorganiseerd. De vraag is of het dan niet beter is om een andere studie te kiezen. Gepleit wordt daaraan meer aandacht te besteden, in de vorm van meer voorlichting en ervoor zorgen dat de studiebijsluiter, zoals die via een motie in de Tweede Kamer is ingediend, actief wordt ingezet bij de Utrechtse MBO-instellingen.

De heer Boswijk deelt mede dat het CDA er in de eerste plaats aan hecht mw. Vaessen te bedanken voor de begeleiding en het voorliggende stuk, waarin het CDA zich kan vinden.

Het CDA heeft twijfels bij de EBU, in de zin van in hoeverre zij in staat is om ook de MKB-ers aan te haken; die worden vaak gemist bij de bijeenkomsten. Dit betreffen m.n. de MKB-ers die de MBO-ers

nodig hebben en v.v. Gerefereerd is aan de ingediende motie in de Tweede Kamer, hetgeen feitelijk in het verlengde ligt van die vraag.

Geinformeerd wordt wanneer de Staten het voorstel van het College tegemoet kunnen zien.

Mevrouw Krijgsman deelt mede dat de PvdA zich aansluit bij de woorden van dank richting mw. Vaessen. De PvdA ziet dat er nog veel werk te doen is om het bedrijfsleven en de onderwijswereld aan elkaar te verbinden. Er zijn genoeg instanties en organisaties, maar die moeten beter met elkaar in verbinding staan en niet solistisch bezig zijn. De sleutel daarvan is het bereiken van de bedrijven. De brieven van de betrokkenen laten zien dat een centrale rol van de provincie belangrijk is om dit voor elkaar te krijgen. Een keer per jaar een bijeenkomst organiseren en successen in kaart brengen zijn wat de PvdA betreft nodig om ook extra aandacht te krijgen. De regierol van de provincie is daarbij belangrijk. De PvdA steunt daarom het voorstel om een Technologieraad op te richten, maar pleit ervoor het niet daarbij te laten, zoals ook mw. Vaessen al aangaf. Naast Techniek is ook Zorg een hele belangrijke sector, hetgeen een ieder hedenmorgen eveneens uit de krant heeft kunnen vernemen. Die sector is zeer nadrukkelijk aanwezig in de provincie Utrecht. De PvdA wacht de uitwerking van het College met belangstelling af.

Mevrouw Dercksen bedankt mw. Vaessen en de Begeleidingsgroep. Spreekster wijst erop dat de provincie zich ervan bewust moet zijn dat de rol van de provincie in deze nooit veel meer zal kunnen zijn dan kennisdeler, faciliteerder, regievoerder. D66 roept het College daartoe op. Wel hecht zij eraan hierbij op te merken dat D66 daartoe al de aanzetten ziet in de Begroting. Op grond daarvan kijkt D66 rustiger aan tegen de vraag of het bedrijfsleven voldoende is aangehaakt en de EBU hierin een meer of minder zinvolle rol speelt. Het bedrijfsleven en het MKB kennen elkaar heel goed. Uit de inbreng van de vertegenwoordiging vanuit VNO/NCW en MKB Nederland op het symposium bleek een juiste inzet en aandacht om te begrijpen dat het m.n. voor het bedrijfsleven van belang is dat ze over de juiste mensen kunnen beschikken.

De EBU is m.n. opgericht om ervoor te zorgen dat voor de maatschappelijke problemen, waar de provincie tegenaan loopt, innovatieve oplossingen worden gevonden; dat daarbij de meest geschikte mensen aangehaakt kunnen raken en dat de provincie daarvoor de juiste aandacht heeft. Voor het MBO in zijn algemeenheid, los van de Techniek waarvoor al voldoende aandacht is, is het op dit moment heel belangrijk dat de provincie goed in de gaten heeft hoe het belang van de vrije tijds economie is toegenomen en dat tegelijkertijd na het aflopen van de crisis geschreeuwd wordt om personeel, m.n. op MBO-niveau. Dat blijkt ook uit de kranten op dit moment. Ter illustratie somt spreekster een aantal advertenties over vacatures op .

Er wordt al veel actie ondernomen, op grond waarvan D66 ervoor pleit te waken voor dubbelwerk. D66 ziet in deze wel mogelijkheden voor de provincie om faciliterend, regievoerend en stimulerend op te treden, maar pleit ervoor daarbij niet te hoge verwachtingen te hebben.

De heer Van Essen sluit zich aan bij de woorden van dank richting mw. Vaessen en de begeleidingsgroep. Het voorliggende stuk bevat volgens GroenLinks een goede samenvatting van de eerste fasen van het BOB-traject en biedt een prima basis om richting de besluitvormende fase te gaan. GroenLinks herkent de daarin geïdentificeerde kansen. Techniek – MKB zeker belangrijk; bieden veel kansen; belangrijk om op in te zetten, maar bv. ook de kansen in de belangrijke sector Zorg dienen daarbij niet uit het oog te worden verloren. Verzocht wordt om aandacht daarvoor in het Collegevoorstel, dat GroenLinks met belangstelling tegemoet ziet.

Mevrouw Hoek sluit zich aan bij de woorden van dank richting de opstellers van het document. 50PLUS herkent zich in de inhoud van het voorliggende voorstel. 50PLUS sluit zich echter eveneens aan bij het betoog van D66 en het CDA. 50PLUS mist dat veel gemeenten een Ondernemersvereniging hebben, waar veel partijen bij elkaar zitten en als geen ander weten waar de behoefte ligt.

50PLUS hecht er voorts aan de aandacht te vestigen op ouderen, waarvoor het na een bepaalde leeftijd lastig is om werk te vinden. 50PLUS geeft mee dat deze categorie ook meer aandacht moet krijgen.

De heer Van den Dikkenberg sluit zich aan bij de woorden van dank voor het voorliggende stuk. Nu de crisis is afgelopen is, zichtbaar dat het bedrijfsleven en de scholen elkaar leren kennen en in de rij staan bij de poort voor banenmarkten. Een verdiepingsslag zou nog kunnen zijn hoe studenten op de valide opleidingen zouden kunnen worden gekregen. Om daarvoor de juiste gesprekken te bieden en daaraan sturing te geven, is echter in de visie van de SGP veel meer fte nodig dan 0,5. Wat de SGP betreft staan de juiste punten in het voorliggende stuk en kan de oordeelsvormende fase worden afgesloten.

Mevrouw Noordenbos wijst erop, dat MKB niet hetzelfde is als MBO. Er zijn veel MKB-bedrijven waar geen MBO-er aan te pas komt. Op grond hiervan pleit de SP ervoor daarin een onderscheid te maken.

Het voorliggende stuk bevat een aantal goede punten. De SP heeft echter moeite met punt 1, toenemende vraag naar hoger opgeleiden. Zij licht aan de hand van een persoonlijk voorbeeld het tekort aan mensen in de zorg toe en hoe dat komt; er is eveneens een tekort aan mensen in de bouw.

Naar aanleiding van de opmerking dat er een nijpend tekort is aan hoger opgeleiden, vraagt de SP zich af om welke beroepen dit gaat. Indien dit gaat om dokters, tandartsen, geologen, architecten, ingenieurs, psychologen), managers, communicatiemedewerkers, financiële mensen, consultants, bestuursvoorzitters, juristen, belastingadviseurs, e.d., dan kan de SP daar minder mee zitten.

De heer Hoefnagels constateert dat door de SP een opsomming wordt gegeven van allerlei mensen die nuttig werk doen in de maatschappij en toevallig hoger opgeleid zijn, omdat er een hogere opleiding nodig is om bepaalde taken te verrichten. Als daar sprake is van een tekort, vindt de SP dat niet erg, hetgeen bij D66 nogal denigrerend overkomt. D66 heeft er moeite mee dat de SP een onderscheid maakt tussen het ene type mens en het andere type mens. Geïnformeerd wordt wat de SP daarmee bedoelt.

Mevrouw Vaessen licht toe dat naar aanleiding van het symposium is geconcludeerd dat de vraag naar hoger opgeleiden in Utrecht groot is. Dat is echter verder geen onderdeel van deze discussie. Dit gaat over aansluiting MBO en bedrijfsleven. Spreekster hecht eraan de discussie daartoe te beperken in de afronding van deze fase.

De voorzitter steunt die gedachte. De laatste vraag betreft feitelijk een nieuwe vraag; een discussie daarover heeft geen invloed op de voortgang van dit traject, waar de vraag voorligt of hiermee op de voorgestelde manier kan worden verdergegaan.

Mevrouw Noordenbos is van mening dat, indien dit geen onderdeel van de discussie moet zijn, het ook niet als zodanig in het voorliggende stuk moet worden opgeschreven. Het staat als punt 1 in het verslag van de afronding van de oordeelsvormende fase.

In reactie op de vraag van D66, merkt spreekster op dat de SP die mensen niet onbelangrijk, niet goed dan wel niet waardevol vindt. Als er echter een tekort is in bepaalde beroepen, dan pleit de SP ervoor qua ondersteuning in te zetten op de mensen die het meest nodig zijn. In het voorliggende stuk staat als conclusie dat getracht moet worden zoveel mogelijk MBO-ers op het HBO te krijgen, terwijl er op de arbeidsmarkt juist een groot tekort is aan mensen met een goede MBO-opleiding. Mevrouw Vaessen informeert waar in het voorliggende stuk staat, dat wordt voorgesteld MBO-ers door te duwen naar het HBO.

Mevrouw Noordenbos citeert punt 1: "Stimuleren dat leerlingen een zo hoog mogelijk opleidingsniveau behalen; verbeteren doorstroming van VMBO, MBO naar HBO."

Mevrouw Vaessen licht toe dat dit niet inhoudt dat voorgestaan wordt iedereen naar het HBO te krijgen; voorgestaan wordt het meeste uit elke leerling te halen.

Spreekster benadrukt nogmaals dat dit gaat over aansluiting MBO-onderwijs en het bedrijfsleven en niet over het HBO.

De heer Nicolai merkt op dat het doorduwen van MBO naar HBO niet expliciet in de notitie staat, maar spreker herinnert zich dat tijdens het symposium duidelijk is gezegd dat als er behoefte is om door te stromen, dit zeker moet worden gestimuleerd en als mensen in de goede categorie zitten en goed werk kunnen doen, dit volledig moet worden geaccepteerd. Van de suggestie die door de SP wordt gewekt is op geen enkele manier sprake geweest.

Mevrouw Noordenbos geeft aan dat zij de term 'doorduwen' niet heeft gebruikt. De SP is overigens van mening dat niet moet worden geaccepteerd dat iemand een bepaald niveau heeft, maar dat de provincie blij moet zijn dat die mensen in dat niveau aan het werk gaan; daar is een tekort aan.

De SP mist dat de provincie opdrachtgever is voor een heleboel MBO-werk bv. in de groenvoorziening, op de bussen en dat ervoor moet worden gewaakt dat dit wordt omgezet in vrijwilligerswerk, waarmee de provincie zich rijk rekent, maar zich uiteindelijk tekort doet.

De SP betreurt voorts dat niet in het stuk staat dat de provincie nog meer leesbevordering op de VMBO's zou kunnen ondersteunen.

De heer Boswijk merkt op dat het laatste niets te maken heeft met het vraagstuk dat thans voorligt. Ten aanzien van de opmerkingen van de SP, hecht spreker eraan op te merken dat het fijn zou zijn geweest als de SP aanwezig was geweest bij de bijeenkomsten van de woordvoerders, zodat het op dat moment had kunnen worden meegenomen in plaats van dat nu het hele stuk onderuit wordt gehaald.

Mevrouw Noordenbos merkt op bij de bijeenkomsten aanwezig te zijn geweest en deze punten ook naar voren te hebben gebracht en die van anderen te hebben gehoord. Zij vindt een aantal besproken punten wel terug in de notitie, maar deze niet, op grond waarvan de SP deze thans naar voren brengt.

Mevrouw De Haan deelt mede dat de ChristenUnie terugkijkt op een goed en inhoudelijk mooi proces, ook met de werkgroep. Er was in ieder geval brede herkenning in het belang van het thema en de rol die de provincie erin kan spelen. Het verslag is wat de ChristenUnie betreft een hele goede weergave, gericht op een betere aansluiting en samenwerking. Het verheugt de ChristenUnie dat naast de Techniek ook de Zorg goed aandacht verdient; dat is winst. De ChristenUnie onderstreept eveneens de aandacht voor stageplekken en leerwerkplekken, omdat daaraan nog altijd behoefte is. In die zin hecht spreekster eraan op te merken dat er mooi onderzoeksmateriaal ligt, waarmee de werkgroep op pad is geweest. Het zijn geen aannames maar data op basis waarvan de koers is uitgezet. Wellicht lopen GS voor de troepen uit, maar het verheugt de ChristenUnie dat het College al hard aan de slag is, o.a. met de dashboard tool, waarin heel veel data beschikbaar zijn. De ChristenUnie geeft wel aan dat het eveneens belangrijk is dat die data vindbaar zijn, zodat ze ook gebruikt gaan worden. Dat verdient in de visie van de ChristenUnie veel aandacht in de PR en communicatie.

Over de EBU is wat de ChristenUnie betreft voldoende gezegd door mw. Vaessen rondom de Begroting en door het CDA. Ook de ChristenUnie heeft daarover wat vragen, maar de gedeputeerde heeft gezegd een overzicht te willen geven over op welke manier de MKB door de provincie wordt bediend. De ChristenUnie wacht dat vooralsnog af.

De ChristenUnie is er voorstander van dat er in de eerste fase veel aandacht is voor het VMBO/MBO, maar tijdens het symposium werd door de onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven eveneens gesproken over levenslang leren, mede in het kader van flexibilisering van de arbeidsmarkt. De ChristenUnie pleit ervoor daar in een later stadium aandacht voor te blijven houden.

Procedureel vestigt spreekster de aandacht op twee toezeggingen waarachter BOB-onderwijs en arbeidsmarkt staat. De ene over het Erasmusfonds en de andere over het contact met het Ministerie. Door de begeleidingsgroep is daaraan geen aandacht besteed. De ChristenUnie neemt echter aan dat die twee toezeggingen worden meegenomen in het vervolg dat hierop vanuit het College komt.

De heer Ubaghs deelt mede dat alles is gezegd. De PVV heeft daaraan niets toe te voegen.

De heer Travaille sluit zich aan bij de woorden van dank voor het stuk. De PvdD is blij dat de provincie meer wil inzetten op het beter laten aansluiten van onderwijs bij de arbeidsmarkt. MBO heeft daar soms onterecht een slecht imago, maar is tegelijk de meest adaptieve sector binnen het onderwijs waar praktijkvaardigheden worden verlangd die specialisten met zich meebrengen. De PvdD vindt het mooi dat de provincie de verbindende en stimulerende rol oppakt. In de visie van de PvdD mag de provincie echter ook zelf wat praktischer denken. De vraag is hoe de provincie de roep om leer- en stageplekken kan invoegen in de eigen bedrijfsvoering. Verder kan de PvdD zich voorstellen dat de behoefte om meer actuele innovatieve stageplaatsen heel specifiek wordt meegenomen in de Energieopgave.

Spreker memoreert dat op 4 juli 2016 een toezegging is verkregen op een motie die de PvdD achter de hand had over een stimulans regionale leer- en werkplek en stageplaatsen. Geïnformeerd wordt of dat hiermee een plek krijgt in het vervolg van het College.

Gedeputeerde Van den Berg spreekt een woord van dank uit richting de begeleidingsgroep die zich bezig heeft gehouden met de BOB aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt m.n. op het (V)MBO. Het is een taai onderwerp en een onderwerp dat makkelijk kan uitwaaiëren naar allerlei mensen die graag willen deelnemen aan de arbeidsmarkt w.o. ouderen, mensen met een beperking; iedereen heeft hierover ideeën. Terecht is opgemerkt dat het niet zo eenvoudig is om de rol van de provincie vorm te geven, zodanig dat de provincie daadwerkelijk het verschil kan maken.

Spreker sluit zich aan bij het betoog van D66, die aangeeft ervoor te waken dubbelwerk te doen. Er gebeurt veel in de onderwijswereld en arbeidsmarkt op alle niveaus en met de ondernemersverenigingen die er op alle niveaus zijn in nagenoeg alle gemeenten. Er is voldoende zicht op elkaar. Advertenties worden pas geplaatst na overleg met bv. UWV en Ondernemingsplein. Vanuit de onderwijsinstellingen wordt permanent via accountmanagers bij bedrijven gescand waar stage-/leerplekmogelijkheden zijn. Bedrijfsverenigingen organiseren zelf bijeenkomsten om mensen te introduceren in het mooie vak van Techniek of Zorg.

Kortom aan het College wordt meegegeven haar weg daarin te vinden.

Spreker meent een aantal goede richtlijnen te hebben gekregen met het verzoek daaraan aandacht te besteden en liefst zo concreet mogelijk met wat de provincie daarin kan doen.

Terecht is opgemerkt de informatie goed in de gaten te houden. De provincie is via een arbeidsmarkt dashboard bezig dat actueel en zichtbaar te maken voor in ieder geval partijen die dat aangaat in de provincie. De dashboard tool, dat samen met de gemeenten Utrecht en Amersfoort is ontwikkeld, is specifiek op de provincie geënt en daarmee in zijn visie een mooi instrument.

Tegelijkertijd wordt aandacht gevraagd voor de Zorg. Spreker onderschrijft het belang, waarvoor ook aandacht is. Daarmee komt hij uit bij de EBU, die veel meer doet dan de Staten wellicht vermoeden, m.n. in de Human Capital Agenda. Dat geldt zeker op MKB-niveau en voor de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt. Hij kan zich voorstellen dat dit meer bij de Staten voor het voetlicht wordt gebracht.

Spreker zegt de Staten een overzicht toe van wat er op dit moment allemaal door de EBU wordt georganiseerd.

De provincie financiert mee aan het Zorgpact; of er een Zorgraad moet komen weet spreker nog niet. Een Techniekraad heeft hij in ieder geval meegenomen, evenals de moties en amendementen die in een eerder stadium zijn meegegeven. Spreker stelt zich een tweetrapsraketbehandeling voor, t.w.

binnen afzienbare tijd een voorstel met de uitwerking van een aantal van de voorliggende aanbevelingen en begin volgend jaar een voorstel, incl. de uitwerking van de moties w.o. het Erasmusfonds en het contact met het Ministerie.

De vraag hoe de provincie zelf als werkgever invulling geeft aan dit onderwerp neemt spreker mee. Hij zal dit opnemen met collega Verbeek-Nijhof, om inzicht te verkrijgen in wat hieraan op dit moment wordt gedaan en waar de kansen liggen om daaraan meer te doen.

Desgevraagd door de heer Boswijk, antwoordt spreker dat de commissie het eerste voorstel van het College in de volgende vergadering tegemoet kan zien.

Mevrouw Noordenbos memoreert dat aangegeven wordt dat de EBU druk bezig is op MKB-niveau; daarbij wordt niet het MBO genoemd. De SP zou dit in dat antwoord gescheiden willen zien. Gedeputeerde Van den Berg licht ter verduidelijking toe dat hij zowel de EBU als de Human Capital Agenda heeft genoemd in de EBU. Met name in de Human Capital Agenda zit de MBO nadrukkelijk. Dat neemt niet weg dat de provincie ook ondersteunt bij activiteiten die MBO-opleidingen organiseren en het bedrijfsleven, als het gaat om aansluiting met MBO-ers die zij graag willen hebben in hun bedrijf.

De voorzitter sluit de bespreking over dit onderwerp af, met de conclusie dat de commissie ermee instemt dat het voorliggende voorstel als zodanig wordt aangeboden aan het College. Namens de commissie bedankt zij de begeleidingsgroep en m.n. mw. Vaessen als trekker van dit traject. Spreekster draagt vervolgens het voorzitterschap over aan de heer Jansen.

5. MOBILITEIT

5.1 Stand van zaken grote projecten

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof deelt mede dat de meeste projecten, die op dit moment lopen, zijn geagendeerd.

Zoals aangekondigd zal zij de commissie na afloop van deze vergadering vertrouwelijk bijpraten over de Uithoflijn, m.n. de laatste stand van zaken inventarisatie, proef- en testbedrijf en tramremise.

5.2 Statenbrief Oversteekbaarheid fauna 2017-2020

De voorzitter, de heer Jansen, memoreert dat dit onderwerp is geagendeerd op verzoek van de PvdD en GroenLinks.

De heer Travaille deelt mede dat het de PvdD verheugt dat de provincie kan bijdragen aan goede faunapasseerbaarheid. De insteek van de PvdD is om het ontsnipperen van natuur integraal te bekijken en daarin ook de jacht ten behoeve van de verkeersveiligheid, dat misschien wordt geframed als beheer, mee te nemen.

Het valt de PvdD op dat nieuwe ontwikkelingen in een gebied, bv. de start van een wegenproject, onrust brengt bij de dieren met een grote kans op aanrijdingen. Als oplossing voor die onrust wordt aangegeven: "Bekeken wordt of gericht beheer, dus jacht, van populaties nabij hot spots kan bijdragen aan het terugdringen van het aantal aanrijdingen." Dat bevreedt de PvdD, omdat juist jacht tot onrust onder de dieren leidt. De PvdD pleit ervoor van dat vreemde idee af te stappen. Doordat de provincie mede heeft geïnvesteerd in het realiseren van natuurlijke corridors, ecoducten, faunatunnels en passages en nog verschillende projecten daarvoor in uitvoering komen is, het logisch dat er veel minder dieren worden afgeschoten; de migratie van die dieren is immers veel makkelijker, dus zullen die aanrijdingen veel minder snel optreden.

De Faunabeheereenheid (FBE) biedt eind 2017 het Faunabeheerplan ter goedkeuring aan de provincie aan voor o.a. het afschieten van reeën. De PvdD vraagt zich af hoe de overige fracties tegenover de gedachte staan om het afschieten van reeën omwille van verkeersveiligheid volledig of misschien tijdelijk te vervangen door diervriendelijke maatregelen. Die zijn ruimschoots beschikbaar en worden ook al op veel locaties toegepast in Nederland. Vervolgens kan worden bekeken welk effect dit heeft op aanrijdingen en op het gebruik van Eco-passages.

Pagina 29 van de Programmabegroting geeft hiervoor al een opstapje: "Binnen het Faunabeleid nemen wij in samenwerking met terreinbeheerders, gemeenten en wildbeheereenheden aanvullende maatregelen ter voorkoming van aanrijdingen van reeën. Als voorbeeld wordt genoemd beplanting, wildspiegels etc." Het afschieten van dieren wordt al helemaal niet meer genoemd, hetgeen de PvdD verheugde. Bovendien zou dit ook vreemd zijn, omdat in het volgende stukje tekst een prachtig plaatje van een hertje staat, waarmee het wat onhandig zou zijn om het afschieten van reeën daar te noemen.

De voorzitter constateert dat een deel van het betoog van de PvdD RGW-gericht is.

De heer Van Essen deelt mede dat GroenLinks de vragen zoals door de PvdD ingebracht, w.o. de jacht, onderschrijft.

Het verheugt GroenLinks dat dit plan is uitgewerkt. Voor GroenLinks is echter de ambitie nog niet helder, alsmede wat er nu echt gerealiseerd gaat worden. GroenLinks hecht aan meer helderheid daarin.

In de projectenlijst staat achter de meeste maatregelen 'niet uitgevoerd'. Dat roept de vraag op of deze maatregelen nog wel uitgevoerd gaan worden voor 2020, of er nog een selectie moet worden gemaakt en, zo ja, op basis waarvan die gaat plaatsvinden.

Voor groot wild wordt er gekozen voor het inrichten van oversteekplaatsen met een wild detectiesysteem. Uit het bij de stukken gevoegde onderzoek van Miriam De Vries blijkt dat dit een effectieve, maar ook erg dure, methode is.

Uit de lijst achterin maakt GroenLinks op dat, gezien de kosten, slechts enkele van de hot spots een detectiesysteem zal krijgen. GroenLinks vraagt zich daarom af of oversteekplaatsen met een wilddetectiesysteem niet een onnodig dure methode is. Een van de alternatieven, verlaging van de maximumsnelheid, komt uit genoemd onderzoek naar voren als zeer effectief en goedkoop. Als nadeel wordt daarbij het draagvlak genoemd. Nu heeft de gemeente Utrechtse Heuvelrug zelf ca een jaar geleden lagere snelheden op provinciale wegen als optie bepleit in het kader van verkeersveiligheid en het voorkomen van aanrijdingen. De vraag is waarom daarvoor nu niet op dat soort locaties wordt gekozen. Zeker op de N-wegen op de Heuvelrug lijkt dat in de visie van GroenLinks een veel logischere oplossing. Geïnformeerd wordt hoeveel wilddetectiesystemen er nu komen, waar en wanneer; welk deel van het budget hiervoor is gereserveerd en of er nog wat over blijft voor andere maatregelen. Voorts is de vraag of snelheidsverlaging niet net zo effectief en veel voordeliger is en daarom een betere optie, in ieder geval op plaatsen waar ook de gemeente zelf een dergelijke verlaging wil, omdat daarvoor ook draagvlak lijkt te bestaan.

De heer Ijssenaar merkt op dat de PVV op het standpunt staat dat geen mensenlevens in de waagschaal moeten worden gesteld om levens van dieren te sparen. Indien het enigszins mogelijk is volgt de PVV de PvdD, maar als er een minimale verhoging van het risico voor een mensenleven in zit, dan is afschot de enige oplossing.

Overigens wijst de PVV de commissie op de kaart op blz. 6 van de bijlage, waarop de betekenis zichtbaar is van de Eco-passage tussen Utrecht-USP-De Bilt-Zeist. De PVV komt daarop terug bij de behandeling van het fietspad.

De heer Travaille wijst er, in aansluiting op de opmerking van GroenLinks, op dat in de Programmabegroting (blz. 29) wordt gesteld dat met trajectaanpak de monitoring van de effectiviteit van maatregelen in beeld komt, i.c. de monitoring van de effectiviteit van deze ecoducten. De PvdD informeert wanneer de resultaten van deze monitoring tegemoet kunnen worden gezien.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof geeft aan dat een aantal vragen/opmerkingen onder de portefeuille van collega Maasdam vallen en derhalve beter aan de orde kunnen worden gesteld in RGW. Uit oogpunt van Verkeer blijkt afschot als op zich staande beheermaatregel niet voldoende te zijn; daarnaast zijn nog andere maatregelen noodzakelijk. Dat is de reden dat, naast versnippering van de natuurgebieden, gewerkt is aan de oversteekbaarheid fauna en daarnaast ook een terugkoppeling wordt gegeven over een aantal pilots zoals het dynamisch detectiesysteem. Bij dat systeem kan de reguliere snelheid gehandhaafd blijven en wordt de snelheid aangepast op het moment dat er wild aankomt. Voor dat systeem is gekozen om eveneens vast te houden aan de afspraken rondom de functie van een gebiedsontsluitingsweg, doorstroming en om sluipverkeer te voorkomen. Zichtbaar is dat een dynamisch detectiesysteem daar een win-winsituatie kan opleveren.

De veiligheid van de mens prevaleert, maar waar dieren kunnen worden gespaard zal dat zeker worden gedaan.

Spreekster stelt voor de planning en prognose als technische vraag te beantwoorden.

De financiën, die hiervoor in het Mobiliteitsprogramma zijn gereserveerd, staan in de voorliggende brief genoemd.

De heer Van Essen begrijpt het belang dat de inrichting en de snelheid van de weg op elkaar zijn afgestemd, hetgeen GroenLinks verstandig acht. Voorts is het risico op sluiptverkeer genoemd. GroenLinks kan zich voorstellen dat dit op een groot aantal locaties aan de orde kan zijn, maar op andere locaties wellicht niet. Zeker als een gemeente dat expliciet uitspreekt zou snelheidsverlaging een instrument binnen de gereedschapskist kunnen zijn die de provincie ter beschikking staat. Het lijkt nu op voorhand te worden afgeserveerd, terwijl het uit het onderzoek van De Vries als een hele goedkope maatregel komt. GroenLinks pleit ervoor dit instrument niet te snel weg te gooien en dit te blijven zien als een reële optie voor die situaties waar het kan.

De heer De Droog merkt, in aansluiting op het betoog van GroenLinks, op dat er een aantal maatregelen in zit dat ogenschijnlijk duur lijkt. D66 is benieuwd naar het budget dat hiervoor beschikbaar is. Tot 2028 staat hiervoor € 2 mln. gereserveerd. Geïnformeerd wordt of het College dit toereikend acht om deze maatregelen te kunnen nemen.

De heer Travaille informeert of hij goed heeft begrepen dat de resultaten van de monitoring schriftelijk zullen worden verstrekt. Voorts wordt geïnformeerd of het College bereid is expliciet te kijken naar alternatieven voor afschot, in de context die hij in eerste termijn heeft geschetst.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat de laatste vraag tot de portefeuille van collega Maasdam behoort; zij adviseert die vraag te stellen in RGW. Het budget is niet voldoende. Dat staat ook als zodanig in het document (blz. 8). Het betreft een groslijst en bevat meer maatregelen dan daarvoor op dit moment aan budget beschikbaar is. Op het moment dat het zich voordoet, zal per wegvak worden bekeken welke maatregelen gewenst en nodig zijn. Als een budgetoverschrijding aan de orde is, zal zij daarover tijdig een signaal afgeven aan de Staten. Over de snelheid zijn afspraken gemaakt. Als het om veiligheid gaat, wordt wel degelijk ook naar de snelheid gekeken. Daarvan zijn voorbeelden gepresenteerd. Als de win-winsituatie wordt nagestreefd van maatregelen die de veiligheid van de mens waarborgen, ervoor zorgen dat dieren veilig kunnen oversteken en die recht doen aan de functie van de weg, zodat het verkeer niet op andere plekken tot onnodige overlast leidt, is er sprake van een mooie oplossing.

De heer Travaille memoreert zijn vraag over de monitoring. Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zegt toe dit te zullen afstemmen met portefeuillehouder Maasdam en het antwoord bij het verslag te zullen verstrekken.

De heer Van Essen geeft aan dat GroenLinks erkent dat het zeker een oplossing kan zijn. Het enige is dat, als het tegen hele hoge kosten is en daardoor slechts een beperkt deel van de problematiek kan worden opgelost, dit een nadeel is dat in de visie van GroenLinks dient te worden meegewogen. Als spreker het goed heeft begrepen, zal een aantal van de vragen van GroenLinks schriftelijk worden beantwoord. Geïnformeerd wordt op welke termijn de antwoorden kunnen worden verwacht. Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zegt beantwoording voor de volgende MME-vergadering toe.

De heer De Droog mist een termijn. Hij begrijpt dat het programma ca tien jaar gaat duren, terwijl het allemaal maatregelen betreffen die ook bijdragen aan het voorkomen van meer nodeloze ongelukken met dieren op de provinciale weg. Geïnformeerd wordt of het mogelijk is hieraan een termijnplanning te hangen en te kijken of daarop een versnelling is door te voeren. Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat zij, in afstemming met de afdeling Natuur, zal kijken of een grosso modo planning is te geven. Vanuit Verkeer is het overigens zo dat, op het moment dat de

veiligheid van de mens in het geding is, maatregelen worden getroffen en niet zal worden gewacht op een planning, mits er geen sprake is van een budgetoverschrijding.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af.

5.3 Motie Vreemd 50PLUS en stand van zaken NRU

Is doorgeschoven naar de volgende vergadering.

5.4 N201

De voorzitter memoreert dat een in De Ronde Venen aangenomen motie en een aanvullend memo van GS zijn nagestuurd.

De heer Ijsennagger vraagt GroenLinks naar de motivatie van de fractie GroenLinks in de Ronde Venen om tegen de ingediende motie te stemmen, omdat dit wellicht de houding van GroenLinks ten aanzien van dit probleem in de provincie verklaart.

In de sessie voorafgaande aan deze vergadering is een uitgebreide toelichting verkregen over wat het probleem is bij de N201, waarbij werd aangegeven dat een forse verbreding tot een volwaardige autoweg feitelijk de enige oplossing is. Als de provincie die oplossing voorstaat, zal dit door de PVV worden gesteund.

De heer Joustra memoreert dat de VVD de problematiek op de N201 al sinds 20 jaar aan de orde stelt en zich richting haar achterban verplicht voelt dit te blijven doen. De problematiek rond de N201 is sinds 2000 alleen maar erger geworden.

Geïnformeerd wordt wat de inwoners van De Ronde Venen en Stichtse Vecht in deze kunnen verwachten, in de zin van wat een realistisch beeld is. Dat de verwachte groei die de stad en de regio gaan doormaken niet is op te vangen met het huidige stelsel, blijkt uit de verkregen overzichten. De vraag is of kan worden verwacht, dat de problematiek voor 2030 wordt aangepakt. De VVD vreest dat de N201, zolang de provincie blijft dralen en de inwoners van de Ronde Venen en Stichtse Vecht niet serieus neemt, als een dicht geslibde slagader van Schiphol kan worden beschouwd. VVD verzoekt de overige partijen, m.u.v. GroenLinks die tegen de motie heeft gestemd, hun keuze hierover duidelijk te maken, m.n. in de richting van hun kiezers in de desbetreffende gemeenten.

De heer Mourik-Geluk merkt op dat het CDA de motie ziet als een ondersteuning van de urgentie die de provincie heeft neergelegd in een ambitieus onderzoeks- en uiteindelijk ook uitvoeringsprogramma dat eraan komt over de N201. Het ongeduld van de inwoners wordt begrepen, maar volgens het CDA zijn het wel de goede stappen. Op grond daarvan kan het CDA zich goed vinden in de reactie van het College.

De heer Wagenmans deelt mede dat de PvdA zich eveneens goed kan vinden in de consequentie en consistente redenering van het College. Wel blijft de PvdA zitten met de door de VVD opgeroepen vraag of de gemeenten met een dergelijk antwoord niet enigszins het bos in worden gestuurd. Er zullen nu onderzoeken worden gedaan. Er zijn echter eerdere verkenningen gedaan. Het blijkt dat de problematiek die daar speelt structureel van aard is en om echt ingrijpende maatregelen vraagt. De problematiek wordt nu eveneens gekoppeld aan de BO MIRT-discussie rondom de ontsluiting Amsterdam e.o. Die discussie moeten tot lange termijn oplossingen leiden. De vraag is of er niet toch no-regretmaatregelen mogelijk zijn voor het knelpunt knooppunt A2-N201.

De heer De Droog memoreert dat de provincie onderzoek doet naar de problematiek rondom de N201. D66 onderschrijft de visie van het College dat het een integraal vraagstuk betreft. Door Noord-Holland is de weg verbreed tot aan de provincie Utrecht. De A2 is verbreed, hetgeen een terugslag oplevert voor de afrit naar de N201. D66 vraagt meer aandacht voor vragen zoals of de

piekbelasting het gevolg is van het feit dat door de verbreding van de A2 mensen weer allemaal op de 'oude tijden' gaan rijden en wat oplossingsmogelijkheden daarvoor zijn. Tegelijkertijd is het goed om vooruit te kijken. De provincie doet het onderzoek. D66 pleit ervoor daarbij als een van de scenario's af te wegen wat er met verkeersstromen gebeurt als de N201 vanuit Uithoorn tot de A2 van de kaart verdwijnt.

De heer Van Essen deelt, in antwoord op de vraag van de PVV, mee zich niet uit te laten over het stemgedrag van de GroenLinks-fractie in de gemeenteraad De Ronde Venen over de ingediende motie. Hij adviseert de PVV daarover desgewenst contact te zoeken met de desbetreffende gemeentefractie van GroenLinks. Overigens heeft hij begrepen dat door de GroenLinks-fractie verdeeld is gestemd en door een aantal andere fracties ook stemverklaringen zijn gegeven waarbij wat bezwaren zijn geuit.

Vanuit Amsterdam wordt de N201 graag gezien als een derde ring; de PVV ziet de N201 blijkbaar ook het liefst zo snel mogelijk verbreed naar een snelweg. Dat is wat GroenLinks betreft een doodsteek voor het gebied en niet het vergezicht dat wenselijk wordt geacht. GroenLinks pleit ervoor daarin niet mee te gaan, maar te zoeken naar oplossingen. Enerzijds voor de korte termijn, echt voor de verkeersveiligheid. Dat spitst zich m.n. toe op de op- en afritten. Eerder is daarover binnen de provincie een motie aangenomen om te kijken hoe dat kan worden verbeterd.

Anderzijds voor de lange termijn. In dat kader lijkt het GroenLinks goed om de pijlen te richten op oplossingen die bij het gebied passen. Gedacht zou kunnen worden aan afspraken met het bedrijfsleven conform binnen Beter Benutten gebeurt.

Uit de presentatie bleek dat veel verkeer over de N201 wordt gegenereerd door Schiphol en Flora Holland. Geïnformeerd wordt of het College al met deze partijen in gesprek is hoe dat kan worden beperkt. De N201 is niet bedoeld als een ontsluitingsweg van Schiphol. Het wordt niet wenselijk geacht dat de N201 als een soort sluiproute wordt gebruikt voor de A9 en de A1.

Mevrouw Hoek merkt op dat de N201 feitelijk uit twee gedeelten bestaat. Het gedeelte Uithoorn – A2, waarvan veel vrachtverkeer naar de veiling gebruik maakt; het gedeelte Vinkeveen – Hilversum, waarvan m.n. door lokaal verkeer gebruik wordt gemaakt. Daarnaast wordt dat gedeelte als sluiproute gebruikt zodra er iets is gebeurd op de A9 of A1. In de spitsuren loopt dat verkeer vast bij Hilversum, omdat die de in- en uitstroom van het verkeer niet aankan. Op grond daarvan is Noord-Holland geen voorstander van een verbreding daar.

Voorts memoreert spreekster dat de A2 zou worden verbreed naar vier rijstroken aan weerszijden; dat zijn er vijf geworden. Dat is ten koste gegaan van de op- en afritten, met als gevolg dat die tijdens de spitsuren vastzitten, hetgeen tot verkeersonveilige situaties leidt. In het kader van de veiligheid en de doorstroming, geeft 50PLUS de suggestie mee om tijdens de spits de baan waarop moet worden in- uitgevoegd door middel van een rood kruis alleen te bestemmen voor het verkeer van en naar die afritten. Een andere suggestie ter verbetering van de veiligheid en doorstroming is het plaatsen van flitspalen op de N201 (desnoods niet werkend); daarmee zou het in- en uitvoegen van verkeer vanuit de aan de N201 liggende gemeenten ook eenvoudiger worden.

50PLUS is er geen voorstander van de N201 te verbreden, vanwege het feit dat dit een prachtig gebied betreft. Daarbij komt dat de ondergrond niet geschikt is voor verbreding.

Voor het overige sluit 50PLUS zich volledig aan bij het betoog van GroenLinks.

De heer Van den Dikkenberg deelt mede dat de SGP zich aansluit bij de vragen van de VVD. Volgens de SGP kan Utrecht geen TOP-regio zijn als auto's iedere ochtend bumper aan bumper in de file staan. Duidelijkheid is gewenst.

De motie roept op al bij deze Begroting de juiste budgetten neer te leggen. De SGP acht dat wat prematuur, omdat de uitkomst van de onderzoeken nog moeten worden afgewacht. De provincie moet de regio bieden wat nodig is; wat nodig is, zullen de onderzoeken moeten uitwijzen.

Mevrouw Poppe deelt mede dat de SP zich aansluit bij de suggestie van D66 nader uit te zoeken wat de consequenties zijn als de N201 verdwijnt.

De SP acht de doorstroming van de N201 van belang, maar, zoals 50PLUS aangaf, is de ondergrond niet geschikt voor verbreding en komt daarbij dat het een mooi gebied is.

Getracht zou kunnen worden om het beroeps- en sluiptverkeer te voorkomen. Als de aansluiting van de A2 tijdens de onderzoeken, waarmee in de visie van de SP moet worden doorgedaan, beter/langer wordt biedt dit wellicht een tijdelijke oplossing.

De heer Van Kranenburg memoreert dat de N201 al vele jaren een punt van discussie is. Bij het volgende agendapunt zal de ChristenUnie de vraag stellen of de provincie wel alle groei moet accommoderen. Enerzijds heeft spreker de neiging om dat thans niet te berde te brengen, alhoewel dit een rol speelt in het gevoel van de ChristenUnie bij deze weg. Anderzijds is daar sprake van inwoners die dagelijks problemen ondervinden in hun woon-werkverkeer; dat moet ook worden opgelost.

De ChristenUnie is benieuwd met welke oplossing het College straks gaat komen. Wat de ChristenUnie betreft hoeft dit geen massieve verbreding te zijn, maar de ChristenUnie is daar op dit moment ook niet mordicus tegen; daarvoor moeten de argumenten worden gewogen.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zet uiteen dat enerzijds zichtbaar is dat het op de N201 heel erg knelt, hetgeen tevens geldt voor de afritten op de A2. Anderzijds is bij de N201 sprake van een ingewikkelde bodem en betreft het een weg door een mooi gebied. Op grond daarvan is afgesproken een programma in te richten, waarbij alle facetten in kaart worden gebracht. Er zal ook worden gekeken naar 'laaghangend fruit, waarbij eerlijkheid gebiedt te zeggen dat de meeste korte termijn maatregelen al wel zijn uitgevoerd. Dat geldt o.a. voor afspraken met het bedrijfsleven; er ligt al een convenant met het bedrijfsleven over het omrijden van vrachtwagens. Dat is echter lastig te handhaven, omdat vrachtwagens hun eigen route kiezen. Daarover zullen gesprekken moeten worden gevoerd met o.a. Flora Holland.

De heer De Droog informeert of het mogelijk is om een verbodbordje voor vrachtwagens bij de tunnel bij Uithoorn te hangen.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat het programma erop ziet om dat soort maatregelen en consequenties, mede in samenwerking met Noord-Holland en de gemeenten, te bespreken. De in de Ronde Venen aangenomen motie ziet de provincie als een ondersteuning. Daarbij is aangegeven dat de provincie het belang dat de Ronde Venen eraan hecht begrijpt. De provincie erkent dat het probleem zich op de hele N201 voordoet en dat, indien no-regretmaatregelen op het ene wegvak worden genomen, gewaakt moet worden voor een waterbedeffect op een andere wegvak. Vandaar dat de provincie het hele perceel bekijkt. Zoals bij de Termijnagenda aangegeven, zal het College de Staten naar verwachting eind 2018 een keuze kunnen voorleggen over de N201. Alle facetten, die vandaag aan de orde zijn gekomen, zullen daarin een plek krijgen en op dat moment is exact duidelijk waar het verkeer vandaan komt; meten is weten, dus de provincie staat voor dat met zekerheid te kunnen aangeven. Een en ander gebeurt in samenwerking met RWS. Of het een optie is om de N201 geheel van de kaart te laten verdwijnen, weet spreekster niet. Die optie kan wel in een model worden aangegeven, dus wat spreekster betreft wordt deze daarin meegenomen. Op het moment dat de Staten voor de keuze staan, is zichtbaar waartegen zij ja dan wel nee zeggen.

De MRA Mobiliteit ziet de N201 als derde ring, hetgeen nu ook ambtelijk wordt uitgesproken. De belangrijke functie van de N201 wordt erkend en heeft een belangrijke functie gekregen in de MIRT verkenning Amsterdam A1 oost.

Het verheugt de heer Van Essen dat naar veel oplossingen wordt gekeken. Aangegeven wordt dat vrachtauto's hun eigen routes kiezen. Dat lijkt GroenLinks typisch een onderwerp waar bv. smart mobility oplossingen een rol in kunnen spelen, door met slimme ICT de routekeuze te beïnvloeden of te monitoren. Geïnformeerd wordt of daarmee al wordt geëxperimenteerd.

Mevrouw Hoek merkt op dat het verkeer op dit moment beter doorstroomt, omdat het vaarseizoen voorbij is. Tijdens het vaarseizoen (mei-oktober) staat de brug bij Vreeland meer dan de helft van de tijd open waardoor het verkeer vastloopt, m.n. in de avondspits. Al jaren wordt daar om een aquaduct gevraagd.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat bekeken wordt wat met smart mobility kan worden gedaan. De provincie hoopt dat het Rijk daarin vanuit Beter Benutten wil meedenken/kijken. Wat nu wel al wordt toegepast, is dat de verkeerslichteninstallaties beter op elkaar worden afgestemd op basis van het aanbod van verkeer. Dat zou ook al onder smart mobility kunnen worden geschaard, maar dit soort onderwerpen zal begin 2018 een plek moeten gaan krijgen.

Met betrekking tot de opening van de brug bij Vreeland, merkt spreekster op dat het ook hier gaat om een afweging, nl. van wegverkeer versus vaarverkeer. Dat soort afwegingen zullen in het programma allemaal moeten worden meegenomen.

De heer Van Essen merkt op dat de komst van een programma smart mobility GroenLinks bekend was. Het gaat GroenLinks nu vooral om de vraag of het College wil bekijken of smart mobility oplossingen, in het kader van het her-routeren van m.n. vrachtverkeer rond de N201, wellicht een kansrijke optie is.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat, als er smart mobility oplossingen zijn, deze zeker ter afweging aan de Staten worden voorgelegd.

Overigens merkt spreekster op dat verkeerslichten straks ook vrachtwagens kunnen detecteren; daarop kunnen desgewenst ook maatregelen worden genomen.

De heer Joustra informeert of de VVD uit de beantwoording mag concluderen dat er feitelijk niets verandert naar aanleiding van de in grote meerderheid aangenomen motie in de Ronde Venen. Gedeputeerde Verbeek-Nijhof bevestigt het vorenstaande. De provincie gaat voortvarend door met de uitvoering van het programma en eind 2018 zal er een definitief besluit moeten worden genomen over de robuustheid van de N201; in de tussentijd zal de provincie met de Ronde Venen in gesprek blijven om te kijken of er korte termijnmaatregelen zijn die zonder een waterbedeffect kunnen worden meegenomen in het programma.

De voorzitter sluit de discussie over dit onderwerp af, met de conclusie dat behandeling van de motie in de commissie voldoende wordt geacht en deze niet naar PS behoeft te worden doorgeleid.

5.5 Rapport U Ned

De voorzitter memoreert dat dit onderwerp is geagendeerd op verzoek van het CDA.

De heer Mourik-Geluk deelt mede dat het CDA blij is met het rapport. Het rapport onderstreept nogmaals de noodzaak van dit programma.

Het CDA krijgt uit het rapport de indruk dat het vooral over de Stad gaat; als de regio in beeld komt, houdt het ongeveer op bij Lage Weide. De regionale schaalsprong waaiert wel wat uit, maar eindigt in de visie van het CDA vervolgens in niemandsland. Dat baart het CDA zorgen. Het CDA heeft hiervoor al eerder aandacht gevraagd en informeert hoe de regio hier nu echt in zit. In de visie van het CDA zou het College steviger in Den Haag aan tafel kunnen zitten als dat onderdeel goed is benoemd. Dat vindt het CDA een gemis in het rapport en de analyses tot nu toe.

Het CDA voelt zich eveneens verantwoordelijk voor het omliggende gebied, omdat zij ervan overtuigd is dat de gekozen oplossingen straks ook daar grote gevolgen zullen hebben. Het CDA vindt dat in het rapport niet terug als pijler en informeert hoe het College dat gaat borgen in de onderhandelingen in het BO MIRT. Ter illustratie citeert spreker: 'We gaan inzetten op een aanscherping van het parkeerbeleid; een sprong van de groei aan de rand van de stad en in de regio lijkt een kansrijke ontwikkeling.' Dat eindigt zonder een gevolgtrekking wat die regio daarvan gaat merken/vinden.

Samenvattend vraagt het CDA zich af of de regio voldoende aan bod komt, het belang van de regio voldoende in beeld is, de afwentelingseffecten voldoende in beeld zijn en wat de regio ervan vindt. Spreker heeft een U-10 bijeenkomst bijgewoond, waarin hij niet echt de indruk kreeg dat de regio een stem heeft of aangehaakt is. De vraag is hoe dat in het hele traject van het project zit, in de zin of de provincie voldoende aan bod komt.

Een tweede zorg van het CDA, die vandaag al eerder aan bod is geweest, is dat deze provincie een soort elite provincie lijkt te worden. Dat levert veel geld op en hoog opgeleide banen, maar zichtbaar is dat de arbeidsmarkt aan de onderkant enigszins leegloopt. Dat levert veel pendel op, hetgeen niet wenselijk is. De vraag is hoe het College hierin staat, of de provincie daaraan iets kan doen, het traject onderwijs – arbeidsmarkt daaraan een bijdrage gaat leveren.

Het verheugt de heer Wagenmans dat het CDA om agendering van het voorliggende rapport heeft gevraagd. De Staten hebben de inhoud wel in een presentatie voorgelegd gekregen, maar onvoldoende inhoudelijk kunnen bespreken, omdat het rapport nog niet beschikbaar was. Het rapport geeft een goed inzicht in de knelpunten die in de komende jaren voor Utrecht te verwachten zijn op het gebied van de integrale vraagstukken (Wonen, Mobiliteit en Duurzaamheid). Een en ander wordt echter wel gebaseerd op de uitgangspunten van de hoge WLO-scenario's voor 2040. De PvdA vraagt zich af of dat een realistisch uitgangspunt is.

Zoals door de ChristenUnie bij een eerder agendapunt naar voren gebracht, is de vraag of de provincie alles moet accommoderen dat in de prognoses wordt voorzien en of het reëel is te verwachten dat de provincie de opgaven aankan. Tot 2030 moeten 70.000 woningen worden gerealiseerd en vervolgens nog 50.000 extra tot 2040. Dat zijn enorme opgaven, waarvan het de vraag is of dat verenigbaar is met de totale ruimtelijke capaciteit van de provincie Utrecht.

De PvdA onderschrijft dat het gaat om een bredere- dan alleen Stadsproblematiek; het gaat in ieder geval om een regionale- maar wellicht zelfs een provinciale problematiek. Op grond hiervan heeft de PvdA al eerder aangegeven van mening te zijn dat dit een parapluopgave is die veel prioriteit moet krijgen, in samenhang met alle nu al geagendeerde ontwikkelingen.

De PvdA is blij met het in het rapport genoemde afwegingskader, dat zeer zorgvuldig opgesteld wordt geacht; de elementen zijn goed benoemd en herleidbaar tot discussies hoe daarmee moet worden omgegaan. Tegelijkertijd wordt wel aangegeven dat het afwegingskader adaptief is. De PvdA vraagt zich af wat hieronder moet worden verstaan, hoe flexibel straks bij het onderzoeksprogramma en de uitwerking met het afwegingskader zal worden omgegaan en m.n. met de elementen die nu al wezenlijk worden genoemd. De PvdA kan zich een zekere mate van flexibiliteit voorstellen, mits de gestelde doelen niet ter discussie staan; als deze ter discussie komen te staan, zal daarover een nieuwe politieke discussie moeten worden gevoerd of de bereidheid dat te accepteren. In de visie van de PvdA zit hieraan een zwaar bestuurlijk traject gekoppeld. Er worden zware afwegingen aan de orde gesteld die straks aan de burger moeten worden voorgelegd. Op dat moment moet de politiek niet in de situatie terecht komen dat de burger teleurgesteld wordt omdat de spelregels plotseling zijn aangepast.

Als wederkerigheid in beeld wordt gebracht, dan moet aan de voorkant ook het commitment ter zake duidelijk zijn. Helder moet zijn op welke manier de regio hierin wordt betrokken, wat het commitment daadwerkelijk omvat, in de zin van de afrekenbare afspraken.

Uit het rapport blijkt dat in 2020 – 2027 al een groot aantal verkeersmaatregelen in uitvoering komt dat in die periode tot een grote mobiliteitsdruk kan leiden. Tegelijkertijd wordt aangegeven dat reizigers zouden kunnen worden gemotiveerd om de fiets te pakken, dan wel het OV te gebruiken, mits de kwaliteit van het OV verbetert. Die twee hebben in de visie van de PvdA een samenhang. De PvdA pleit er, mede in relatie tot de eerdere discussie, voor nu al proactief na te denken over de wijze waarop de kwaliteit van het OV kan worden versterkt, om ervoor te zorgen dat de mobiliteit op de weg en de drukte die de komende jaren te verwachten is kan worden opgevangen. De PvdD is van mening dat daarin een systeemsporg moet worden gemaakt die veel breder is dan thans voorligt.

De korte termijn maatregelen houden thans feitelijk voortzetting van het huidige beleid in. De PvdA staat op het standpunt dat deze nu al veel nadrukkelijker moeten worden gezien vanuit de lange termijnopgaven waar de provincie voor staat.

De heer IJssennagger geeft aan enigszins in paniek te raken als bij bestuurders hoort praten zoals de heer Wagenmans. De PVV acht het wonderlijk dat de ChristenUnie en de PvdA landelijk zeggen dat Nederland meer mensen kan opnemen en thans in dit verband wordt aangegeven dat de provincie Utrecht wellicht niet meer moet willen bouwen. De PVV begrijpt dat niet. Volgens de PVV wordt in de voorliggende groeiscenario's het hoge WLO-scenario nog onderschat. Alle signalen over wat er in Afrika staat te gebeuren en wat tot 2100 naar Nederland toekomt zijn dramatisch, waarmee de WLO hoog scenario's wel eens veel te laag zouden kunnen zijn. De PVV denkt dat bij alle maatregelen op z'n minst moet worden uitgegaan van de WLO hoog-scenario's.

Aangegeven wordt dat de mobiliteit in alle modaliteiten vastloopt. Het OV kan in deze geen oplossing bieden, omdat die dat niet aan kan. Als 10% van de automobilisten in het OV terecht komt, komt het OV tot stilstand. Op het gebied van alle modaliteiten zullen alle zeilen moeten worden bijgezet om de capaciteit te vergroten.

In het rapport staat dat in Utrecht alle groei binnenstedelijk kan worden opgevangen. In de Stad Utrecht is sprake van 30% meer inwoners. Met de verdunning van het aantal bewoners per huishouden in 2040 betekent dat mogelijk 40 – 50% meer woningen. De vraag is of Utrecht 40 – 50% meer woningen binnen de eigen stedelijke regio wil gaan bouwen. Dat kan, maar dan moeten wel overal wolkenkrabbers worden gebouwd of al het groen in de Stad verdwijnen. De vraag is wat dat wel niet betekent voor de leefbaarheid van de bestaande bevolking. De PVV begrijpt niet dat een bestuurder dat ooit kan willen.

Wat de PVV betreft moeten alle zeilen worden bijgezet en is de tijd niet beschikbaar om burgers daarbij eindeloos mee te nemen.

De heer Van Essen informeert wat de PVV dan voor ogen heeft. Als de woningopgave buiten-stedelijk zou worden gerealiseerd, bv. in de polder rond Utrecht, zal het landschap er niet fraaier op worden; los daarvan zal de pendel, mobiliteitsbehoefte op dat soort afstanden autoafhankelijker/-intensiever worden. De vraag is of de PVV verwacht dat dat de bereikbaarheidsopgave van deze regio echt ten goede komt.

De heer IJssennaager antwoordt dat de PVV van mening is dat er achter de feiten aan wordt gelopen. Ter illustratie wijst hij op Leidsche Rijn waar eerst is gebouwd en pas daarna is nagedacht over het OV. Spreker meent dat ook bij de presentatie is gezegd, dat die volgorde moet worden omgedraaid. Spreker memoreert dat de PVV er eerder op heeft gewezen dat 80% van de oppervlakte van de provincie Utrecht onbebouwd is. Indien de bebouwing wordt uitgebreid naar een percentage (26%) waarmee de hele groei kan worden opgevangen ondervindt het gebied dat de provincie Utrecht heeft daar nauwelijks schade van. Van de 80% is 50% 'boerenbedrijventerreinen', dat GroenLinks natuur noemt, waar geld wordt verdiend en 30% waardevolle natuur; de PVV staat erachter om zo lang mogelijk van die 30% af te blijven.

De heer Van Essen merkt op dat daarmee zijn vraag niet is beantwoord. De vraag is of het buiten-stedelijk bouwen, waartoe de PVV oproept, niet veel meer mobiliteit genereert. De oplossing die de PVV voorstaat matcht in de visie van GroenLinks niet met het probleem dat de PVV schetst.

De heer IJssennagger antwoordt dat GroenLinks in zijn visie nog van het idee uitgaat dat mensen bij hun werk wonen. Volgens de PVV is dat volkomen achterhaald. Mensen kiezen hun woonplaats en in de loop van hun leven gaan zij overal werken waar banen zijn. De ene keer is dat om de hoek en de andere keer is dat 50 km verder. Het maakt niet uit of ze nu in Utrecht wonen of 20 km daarboven. Ze zullen altijd weg moeten en met het OV lukt dat niet, omdat die capaciteit er niet is. Er zullen derhalve in de visie van de PVV ook complementair autowegen moeten worden aangelegd, omdat het niet mogelijk is om ieder burger van deur tot deur te vervoeren.

De heer De Droog spreekt namens D66 waardering uit voor het duidelijke rapport, dat als een goede basis kan dienen voor de verdere discussie.

Zoals bleek bij de U-10 bijeenkomst, is het van belang om ook de regio aan te gaan haken. D66 is benieuwd hoe dat er uiteindelijk uit gaat zien. Het gaat om veel partijen. Er zal getracht moeten worden te komen tot een gezamenlijke visie, waarbij voldoende aandacht moet zijn voor het geluid vanuit gemeenten, omdat die een veel beter zicht hebben op wat er lokaal speelt. D66 is van mening dat er een rol voor de provincie ligt om die verbinding te slaan.

Overigens valt op, dat de leerervaringen zeer divers zijn. Het kader is ook erg uitgebreid. Dat is enerzijds fijn; anderzijds is de vraag hoe ervoor wordt gewaakt dat er voldoende focus in zit, waar het accent van de provincie en anderen komt te liggen. D66 is benieuwd of er voldoende momenten worden ingeruimd voor de Staten om daarover te spreken.

D66 heeft begrepen dat de gedeputeerde binnenkort met de Minister spreekt in het kader van de MIRT. Geïnformeerd wordt wat daar de inzet is van de samenwerkende partijen.

De heer Van Essen sluit zich aan bij de waarderende woorden voor de heldere rapportage.

GroenLinks acht het goed dat breed is gekeken naar de opgaven die spelen, zowel geografisch als qua uitdagingen. De drie centrale opgaven raken wat GroenLinks betreft de kern (gezonde leefomgeving, een inrichting die uitnodigt tot gezond gedrag, faciliteren van een gezonde economische groei).

Gezondheid, dat mooi past in deze regio, staat centraal.

GroenLinks is eveneens blij met het afwegingskader. Door de PvdA zijn daarover al terechte vragen gesteld. GroenLinks leest het zo, dat het goed is dat er onderweg wordt geconcretiseerd. Het wordt vanzelfsprekend geacht dat vastgehouden wordt aan de overkoepelende doelen waarop dit is gericht. GroenLinks is benieuwd naar de antwoorden van het College op de vragen van de PvdA.

Uit de drie uitgewerkte perspectieven blijkt dat alleen vraagsturing en verbetering van het aanbod geen oplossing bieden als het gaat om infrastructuur. Er is een combinatie nodig. Van oudsher is Nederland gewend om vanuit het aanbod te denken en iets minder vanuit de vraagsturing.

Vraagsturing is ook lastig. Dat heeft te maken met parkeer-/prijsmaatregelen en ruimtelijke ontwikkelingen. Dat vraagt om een rol en betrokkenheid van het Rijk. GroenLinks acht het verstandig dit in de gesprekken met het Rijk onder de aandacht te blijven brengen.

Die vraagsturing wordt belangrijk als wordt voorgestaan deze regio bereikbaar te houden. In die zin zijn de vele stremmingen, die de komende jaren kunnen worden verwacht met alle werkzaamheden die eraan zitten te komen, wellicht ook een kans. De stremmingen nopen reizigers om andere keuzes te maken. In het kader van Beter Benutten is ervaren dat het mogelijk is daarvan een duurzame gedragsverandering te maken.

“Je krijgt waarvoor je bouwt”. In die zin is GroenLinks blij om te lezen dat U Ned een systeemsprong impliceert. Als wordt geïnvesteerd in een schaalessprong Fiets en OV dan kan de verschuiving naar die vervoerswijzen echt worden gerealiseerd. Dat lijkt GroenLinks de enige weg om deze regio goed bereikbaar te houden.

De heer Mourik-Geluk merkt op dat de Stad Utrecht vooral heel duur en heel klein bouwt. Dat is voor de beruchte consultants, die allemaal met hun auto de weg op moeten. Indien het CDA kijkt naar de komende projecten, dan stelt dit niet direct gerust. Verzocht wordt nader toe te lichten wat GroenLinks bedoelt met ‘je krijgt waarvoor je bouwt’.

De heer Van Essen licht toe dat hij m.n. doelde op infrastructuur. Het CDA heeft echter gelijk. Een goede mix in woningbouw is van belang en het is goed in deze te kijken wat op een bepaalde locatie past.

Als het gaat om bereikbaarheid, pleit GroenLinks ervoor om Mobiliteitsbeleid en Ruimtelijk beleid integraal te bekijken. Voor GroenLinks is dat de enige weg en een belangrijk verschil met wat de PVV naar voren heeft gebracht.

De heer Joustra informeert of GroenLinks hiermee bedoelt minder sociale huur in de Stad Utrecht en meer bouwen voor mensen die nu in de auto zitten om naar hun werk in Utrecht te rijden, i.c. de ruimtelijke ontwikkeling aanpassen om de mobiliteitsvraag te laten krimpen.

De heer Van Essen antwoordt dat niet te bedoelen. Binnenstedelijk bouwen is wel een belangrijke manier om de mobiliteitsvraag en de druk op het systeem te beperken, omdat het aandeel Fiets daar heel veel groter is dan bv. in een buitengebied. Als het gaat om het type woningbouw, pleit

GroenLinks voor een goede mix. Het mengen van wonen en werken, hetgeen ook in de presentatie bij Amsterdam Oost als een belangrijk aandachtspunt naar voren kwam, is iets dat in de visie van GroenLinks in deze regio aandacht verdient.

Bij GroenLinks leeft een zorg aan de proceskant. Partijen zoals provincie, het Rijk en gemeenten hebben elkaar nodig; in het bijzonder de gemeente Utrecht en de omliggende gemeenten zijn hierin cruciaal. GroenLinks heeft het idee dat het gezamenlijk optrekken daarin aandacht behoeft. Het is van belang te komen tot een gezamenlijke visie over hoe partijen deze regio bereikbaar willen houden en over de inzet ten aanzien van de opgaven. Wat GroenLinks betreft is de PRS/PRV daarbij een uitgangspunt.

De heer Van den Dikkenberg memoreert dat de SGP in de vorige bespreking al helder is geweest door ervoor te pleiten diep en hoog te durven denken. In de visie van de SGP gaat het daarop uitkomen indien aan metrolijnen en wolkenkrabbers wordt gedacht. Als de thans getrokken rode contour rond Utrecht behouden moet blijven, dan is er sprake van een hele grote uitdaging. In dat geval is er geen sprake meer van wisseling in woningaanbod, omdat er dan alleen maar appartementen in de aanbidding zullen zijn. De vraag is dan tevens hoe haalbaar het is om de urban healthy living ook in Utrecht vitaal te houden.

De door het CDA naar voren gebrachte kloof tussen de regio en de Stad wordt breder gevoeld en komt in diverse programma's aan de orde. Spreker memoreert dit eerder in deze vergadering aan de orde te hebben gesteld in het kader van FoodValley. De SGP pleit ervoor de regio vast te houden, omdat die veel harder nodig zal zijn dan wordt gedacht, ter zake van de opgaven waarvoor de provincie komt te staan.

Mevrouw Poppe deelt mede dat de SP zich aansluit bij het betoog van het CDA. In deze situatie moet ervoor worden gewaakt dat de reistijden te lang worden.

Wat wonen betreft moet ervoor worden gewaakt dat Utrecht een tweede Silicon Valley wordt; de werkster, de buschauffeur en de kapster moeten ook in Utrecht kunnen blijven wonen.

De heer Van Kranenburg geeft aan dat al veel, zinvolle, dingen zijn gezegd. Spreker voegt daaraan toe dat de ChristenUnie, conform haar verkiezingsprogramma, op het standpunt staat dat de provincie haar best moet doen om de provincie Utrecht zo mogelijk beter, mooier, groener door te geven aan de opvolgende generaties dan dat zij heeft aangetroffen.

Door de inhoud van het voorliggende rapport zijn er voor de ChristenUnie veel zorgen bijgekomen en naar aanleiding van de presentatie is die ontrust gegroeid. De vraag die de ChristenUnie bezighoudt is of de provincie verplicht is de economische groei ten koste van het welzijn van volgende generaties te accommoderen.

Aan de hand van een tweet die spreker afgelopen week de wereld heeft ingestuurd, geeft hij aan dat de ChristenUnie ervan overtuigd is dat een belangrijk deel kan worden gestuurd met infrastructurele maatregelen. Dat vindt de ChristenUnie te weinig terug in de denklijnen van de provincie en in het voorliggende rapport. Het lef ontbreekt om op een bepaald moment een halt toe te roepen. Onder verwijzing naar maatregelen zoals het rookverbod en het verplicht stellen van het dragen van een helm, staat de ChristenUnie op het standpunt dat het wel degelijk mogelijk is om gedrag te beïnvloeden door regelgeving.

Spreker is zich ervan bewust dat de ChristenUnie thans meer een hartenkreet uit.

De heer Joustra merkt op dat hij, naar aanleiding van dit pleidooi, concludeert dat de ChristenUnie tegen een bloeiende economie is. Geïnformeerd wordt of de ChristenUnie zich ervan bewust is dat het niet gaat om de economie; economie is een optelsom van wat productieve mensen produceren, met welvaart tot gevolg, die zorg en sociale zekerheid kan brengen. De vraag is of de ChristenUnie voor dan wel tegen zorg en sociale zekerheid is.

De heer Van Kranenburg is van mening dat thans een vals dilemma wordt geschetst; hij heeft geen behoefte daarop te reageren.

De heer Travaille deelt mede dat de PvdD zich aansluit bij de oproep van de ChristenUnie, hetgeen de kern is. Voorts gelooft ook de PvdD in het pleidooi van de GroenLinks ten aanzien van 'je krijgt waarvoor je bouwt'. (Duurzame) gedragsbeïnvloeding is een belangrijke richting waarmee rekening moet worden gehouden.

Mevrouw Hoek memoreert in het kader van de gedragsbeïnvloeding haar opmerking over de flitspalen op de N201.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zet uiteen dat het voorliggende rapport feitelijk een opdracht is van het Rijk. Naar aanleiding van de vorige, hoofdzakelijk OV, MIRT-verkenning is opgedragen nut, noodzaak en urgentie aan te tonen. Op grond daarvan is de nationale monitor voor de capaciteitsanalyse regionaal vertaald, waarbij de urgentie zowel op basis van de hoge als de lage WLO-scenario's zijn meegenomen. De extreme perspectieven, waarnaar is gekeken, zijn doorgerekend met de hoge WLO-scenario's. De opdracht nut, noodzaak en urgentie zijn derhalve met beide scenario's doorgerekend.

Het voorliggende rapport levert niet alleen een mooi economisch- en ruimtelijk beeld op over waar de groeipotentie en –mogelijkheden, de kansen voor de regio en de knelpunten zitten.

Het levert eveneens op, dat in het afgelopen jaar te snel met elkaar in oplossingen is nagedacht. Ter illustratie wijst zij op het tweede station dat bij het USP zou moeten komen. Dat staat in het Coalitieakkoord en daarnaar is onderzoek gedaan. Uit de rapporten die er nu liggen blijkt echter dat, indien daarvoor zou worden gekozen, de vervoersvraag niet wordt beantwoord en het zelfs zo is dat de Uithoflijn wordt leeggetrokken, waarmee Utrecht zichzelf als provincie tekort zou doen.

Het rapport levert voorts op dat de oplossing helaas niet kan worden gevonden in lokale maatregelen. Indien het lokale perspectief op het OV zou worden gevolgd, betekent dat een reizigersverlies van 40%. De reguliere reiziger wil niet naar het station aan de zijkant van een stad moeten gaan en vervolgens met de light rail verder.

Het rapport levert op, dat de provincie toe moet naar een regionale systemsprong op alle vervoersmiddelen. Er zal eveneens wat moeten worden gedaan aan de verdere ontvlechting van het wegennet. Vandaar dat het programma adaptief is ingericht.

Op dit moment staan al heel veel maatregelen in uitvoering (2020 – 2027). Om die overlast zoveel mogelijk te beperken is de provincie nu al met RWS en de gemeente Utrecht bezig om daarvoor maatregelen te bedenken; maatregelen die inderdaad liggen op het gebied van fiets, maar ook in extra OV. Uiteraard wordt geprobeerd om de maatregelen, die de provincie nu in een tijdelijke situatie voor ogen heeft, vast te houden, in de zin dat mensen ook na afronding van de werkzaamheden vanwege de goede ervaringen de Fiets en het OV blijven gebruiken. In het perspectief van Beter Benutten is echter zichtbaar dat de provincie er niet komt met alleen maar Beter Benutten maatregelen.

De scope voor het vervolg zal niet alleen adaptief zijn. Daarbij zullen ook allerlei nieuwe technologieën op het gebied van de diverse vervoersmiddelen worden betrokken. Het zal echt opgavegericht zijn, met een regionale uitstraling; de regio is nodig om de vraagstukken die er liggen op te lossen. Daarvoor zijn in ieder geval de U-10 gemeenten nodig, maar, afhankelijk van de opgave, wellicht zelfs een groter gebied. Dat is overigens een randvoorwaarde die door het Rijk zal worden meegegeven, omdat een hele hoge in- en uitgaande pendel zichtbaar is in de provincie Utrecht; Utrecht is wat dat betreft uniek in Nederland, hetgeen zij in dit geval echter liever niet zou willen zijn. Gemiddeld genomen is de provincie niet in staat de hoger opgeleiden vast te houden in de gemeente Utrecht; die gaan de regio in om te wonen, verblijven en recreëren.

Dat zijn allemaal vraagstukken die de provincie bezighoudt. Het zijn overigens niet alleen onderwerpen die in MME thuishoren, maar het houdt wel in dat dit programma wat het College betreft een vervolg zal krijgen. Het vervolg houdt in dat er kwartiermakers komen vanuit het Rijk om m.n. de aanjaagfunctie verder vorm te geven.

Op dit moment gebruikt de provincie het UVVB om de regio aan te sluiten. Bekeken zal worden of de samenstelling van het UVVB nog klopt of dat daaraan wellicht gemeenten moeten worden

toegevoegd. De provincie hoopt daarover met het Rijk ook verdere afspraken te maken. Het feit dat er vanuit het Rijk al een kwartiermaker wordt gezocht, acht spreekster positief.

Helaas komt het BO MIRT d.d. 1 november a.s. te vervallen. Het is nog onduidelijk of er nog dit jaar een nieuwe datum komt, in afwachting van de nieuwe Minister.

In de bijeenkomst van het UVVB a.s. donderdag zal spreekster de regiogemeenten meenemen in de uitkomsten van het voorliggende rapport.

De heer Mourik-Geluk merkt op dat de beantwoording de zorg bij het CDA deels wegneemt. Het CDA vraagt zich wel af of het nog realistisch is dat de gemeente Utrecht een dergelijk grote positie heeft in het totaalplan straks, als het eigenlijk over de metropoolregio of wellicht de hele provincie gaat en of het College niet meer in de regie moet komen gezien de verantwoordelijkheden. Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat het bij dit soort programma's wel goed is om de samenwerking te zoeken. In het vervolg zullen er per programmadeel verschillende trekkers komen. Waar het regionale opgaven betreffen, zal dat zeker de regio zijn. Dat is de reden waarom nu wordt bekeken welke tafel het beste is om alle gemeenten daarbij te betrekken. Spreekster denkt dat dit het UVVB is met wellicht een uitbreiding, want het is zeker geen gemeente Utrecht-opgave meer; het is echt een provincie Utrecht-opgave geworden, waarbij de gemeenten hard nodig zijn. Spreekster zegt de Staten een overzicht per onderdeel toe van wie, wanneer, waarbij wordt betrokken.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af.

5.6 Memo GS stand van zaken Regiotaxi

De voorzitter memoreert dat dit onderwerp is geagendeerd op verzoek van de PvdA en de SP.

Mevrouw d'Hondt deelt mede dat de PvdA, in aanvulling op de schriftelijke vragen van de SP, wil weten waarom PS niet zijn geïnformeerd over de verlenging van het contract met DVG voor twee jaar en wat de mogelijkheden zijn om alsnog het contract tussentijds te beëindigen, mocht de dienstverlening weer tekortschieten. DVG is al twee keer in gebreke gesteld. Ook nu DVG weer boven de ondergrens functioneert, wat in de visie van de PvdA nog iets anders is dan een uitstekende dienstverlening, krijgt de PvdA veel klachten vanuit haar netwerk over chauffeurs die, m.n. door te krappe aanrijtijden, soms kribbig reageren. Geïnformeerd wordt of de perikelen rond deze ingebrekestellingen bij het College nog tot reflectie heeft geleid over de aanbesteding en het proces richting 2020 om te kijken of dat niet anders kan.

Bij de Begroting en het vorige agendapunt is vernomen dat het College voorstaat op een andere manier te kijken naar het vervoer, de vervoersvraag en het OV. Wat de PvdA betreft zijn de Regiotaxi, het reguliere OV maar ook bv. de Valys complementair aan elkaar. Die worden allemaal door andere overheden en uit andere potjes betaald. Wat de VVD betreft zijn dat des-investeerdere of bleedere. De PvdA beschouwt dat als een investering in sociaal rendement, hetgeen nog belangrijker wordt geacht dan financieel rendement. De PvdA informeert wat het College wil ondernemen om dit ook voor de burger wat duidelijker en meer complementair aan elkaar te maken.

Mevrouw Poppe memoreert dat het contract is verlengd op een moment dat de Regiotaxi redelijk functioneerde. De SP vraagt zich af of, gelet op de tekortschietingen van DVG, niet is overwogen te wachten met de verlenging van het contract, om te kijken of DVG die uitdaging ook op langere termijn wel aankan. Het komt de SP allemaal wat onzorgvuldig over. Ook de SP krijgt klachten binnen over DVG. De vraag is of een en ander niet anders had gemoeten.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof wijst er, met betrekking tot de rol van de provincie, in deze op dat de gemeenten de kaders scheppen en fungeren als opdrachtgever; de provincie is de contractbeheerder en facilitair.

In dit geval gaat het alleen om DGV en perceel 1, de gemeenten Stichtse Vecht en Utrecht. In andere percelen functioneert de Regiotaxi wel goed.

Vanaf de start heeft DVG niet goed gepresteerd, waarover de Staten op de hoogte zijn gesteld. Er is voor gekozen om de bestuurlijke druk bij DVG op te voeren; DVG heeft daarna beter gepresteerd. Er heeft een tweede ingebrekestelling plaatsgevonden, waarna wederom een opleving zichtbaar was. De gemeenten hebben besloten de contracten te verlengen en de provincie, die daarin faciliterend is geweest, heeft dat gevolgd; daaraan ligt geen GS-besluit ten grondslag.

Spreekster bevestigt dat de klachten weer toenemen, op grond waarvan weer bestuurlijke gesprekken plaatsvinden. Voorts loopt het onderzoek naar de GPS-vastlegging van DVG.

Met de kennis van nu weet spreekster niet of destijds dezelfde keuze was gemaakt. Het belangrijkste is dat de reiziger voorop blijft staan en niets merkt van de perikelen; de reiziger moet kunnen vertrouwen op een Regiotaxi op het gewenste tijdstip.

Provincie en gemeenten zitten middenin het proces van de vraag of de gemeenten met DVG verder willen.

Spreekster had de Staten kunnen informeren over het verlengen van het contract, maar zij deelt m.n. de dilemma's over de reizigers. Zij zegt toe dat zij de Staten in toekomstige gevallen over een contractverlenging zal informeren, waarbij zij nogmaals benadrukt dat provincie alleen een faciliterende rol heeft.

Binnenkort zal in ieder geval worden gesproken over de prestaties van DVG en het vervolg van het contract. Er zijn nog verschillende opties mogelijk over hoe dat eruit zal zien en wat daarin de keuzes zijn. Op een later moment zal het gesprek daarover kunnen worden gevoerd. Daarvoor zit de provincie eerst met de gemeenten aan tafel.

Mevrouw d'Hondt informeert of zij goed begrijpt dat de provincie van DVG af kan als de dienstverlening onder het gewenste niveau zakt.

Voorts stelt de PvdA voor ook nog eens kritisch naar de aanbesteding te kijken, om na te gaan of het wel mogelijk is om een goede dienstverlening te leveren voor het budget dat de provincie en de twee gemeenten daarvoor beschikbaar hebben gesteld. De PvdA pleit voor een structurele verbetering van deze service.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof wijst erop dat in andere regio's sprake is van hele goede ervaringen. Het kan derhalve wel anders. In dit perceel betreft het een vervoerder met veel onderaannemers. Het is niet bekend of dat een oorzaak is, maar het wordt wel geanalyseerd, omdat degenen aan tafel niet degenen zijn die op straat rijden. Dat zijn zaken die de provincie bezighoudt.

Op zich is het echter altijd goed als de provincie zichzelf de vraag stelt of niet het onmogelijke wordt gevraagd. Gezien het feit dat het in andere percelen goed functioneert, denkt spreekster dat dit niet het geval is.

Om te bezien of er mogelijkheden zijn om van het contract met DVG af te komen, zit een jurist aan tafel die daarin m.n. de gemeenten adviseert en begeleidt. In dat kader moeten verstandige keuzes worden gemaakt.

De heer Mourik-Geluk informeert, onder verwijzing naar zijn opmerking bij de Termijnagenda, wat nu een goed moment zou zijn om de aanbestedingstrajecten te evalueren.

Mevrouw Schneiders deelt mede dat D66 zich aansluit bij de vraag van het CDA.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat het sowieso in aanloop naar de nieuwe aanbestedingen OV goed is om het PvE tegen het licht te houden. Daarnaast sluit zij zich aan bij de oproep van de PvdA om goed na te denken over de manier waarop de provincie de vervoersvraag op de markt zet en of dat nog wel de manier is die de reiziger wil. De reiziger is gebaat bij een zo snel mogelijk vervoer van A naar B; daarbij kunnen meerdere vervoersmiddelen een rol spelen. Als het concreet op een vervoersmiddel wordt uitgevraagd, dan wordt dat vervoersmiddel verkregen, omdat die vraag op de markt is gesteld. Daarover zal een keer het gesprek met elkaar moeten worden aangegaan, al dan niet gecombineerd met de toegankelijkheid van het OV.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af.

5.7 Ingekomen email Rijnbrug

De voorzitter deelt mede dat zich hiervoor een inspreker heeft aangemeld, die hij eerst het woord geeft.

De bijdrage van de heer Bosman is als bijlage bij het verslag gevoegd. Kortheidshalve zij hiernaar verwezen.

De voorzitter stelt de commissie in de gelegenheid vragen te stellen aan de inspreker.

De heer Van Kranenburg informeert hoe de heer Bosman zo stellig weet dat de inwoners van Rhenen tegen de verbreding van de Rijnbrug en een vierbaansweg door Rhenen zijn.

De heer De Droog informeert of de heer Bosman een beeld kan schetsen van wat er op een bepaald moment in de middag bij dit kruispunt gebeurt.

De heer Mourik-Geluk deelt mede dat het CDA zich aansluit bij de vraag van de ChristenUnie. Van de inwoners in Rhenen die het CDA heeft gesproken, heeft het CDA de indruk gekregen dat zij niet zozeer tegen de verbreding van de brug zijn, maar zorg hebben over het stuk daarna, hetgeen een belangrijke nuance is.

Aangegeven wordt dat het bedrijfsleven hun bijdrage ad € 5 mln. heeft teruggetrokken. Dat heeft het CDA van het College niet begrepen; aan het College wordt verzocht om een nadere toelichting.

De heer Joustra memoreert dat wordt aangegeven dat er brokken beton van een brug afvielen. Geïnformeerd wordt of dit zowel over het viaduct gaat als over de brug over de rivier.

De heer Wagenmans merkt op dat er kennelijk geen Klankbordgroep is die de heer Bosman representatief acht. De PvdA heeft tot nu toe steeds het gevoel gehad dat er wel sprake is van een duidelijke participatie in dit traject. Verzocht wordt om een nadere toelichting.

De heer Travaille merkt op dat de inhoudelijke vragen zijn gesteld. Wel hecht spreker eraan op te merken dat dit onderwerp naast door D66 ook op verzoek van de PvdD is geagendeerd.

De heer Bosman zet uiteen dat hij sinds 2005 met veel inwoners hierover spreekt, af en toe een artikel rondstuurt en een wijk-app kan bedienen die alle wijk-app's uit de gemeente bestrijkt; daarop krijgt hij veel respons.

Voor de bijeenkomst in de Dierentuin, d.d. 4 oktober jl., heeft spreker in de buurt deur-aan-deur een pamflet verspreid, met als gevolg een volle zaal op 4 oktober. Als de opkomst representatief is voor heel Rhenen, dan geeft dat aan dat een groot aantal mensen bezwaar zou hebben. Afgezien van allerlei andere technische details, was het thema van het pamflet: "Willen wij een 2 x 2-baans weg dwars door Rhenen?".

Spreker licht de verschillende verkeersstromen op een willekeurige middag op het kruispunt uitvoerig toe en waartoe dit leidt (file, irritatie, lastig invoegen, verkeersonveiligheid).

Tot de bijeenkomst op 4 oktober jl. was het spreker niet bekend dat er een Klankbordgroep was. Dat is vreemd, omdat hij al 12 jaar met de zaak doende is. Hij sprak toevallig een bekende, die vertelde in de Klankbordgroep te hebben gezeten. Die heeft hem verteld dat het een club van ondernemers betrof, die echter al drie jaar niet bij elkaar was geweest. Dat vindt spreker betrekkelijk gering om te spreken van een ondersteunende Klankbordgroep.

Er viel alleen beton van de brug op het viaduct. Links en rechts bevinden zich voetgangerspaden met grind. Het grind wordt vastgehouden door betonnen randen; die zijn door de inwerking van vorst of slijtage afbrokkeld en naar beneden gevallen. De betonstroken zijn enkele jaren geleden

gerepareerd en voorzien van nieuw grind, maar de stroken beginnen weer af te brokkelen en het grind is weg omdat de jeugd het een leuke bezigheid vindt om dat van de brug naar beneden te gooien.

De voorzitter bedankt de heer Bosman voor zijn komst en inbreng. Hij stelt het onderwerp vervolgens inhoudelijk aan de orde. Hij memoreert dat dit onderwerp is geagendeerd op verzoek van de PvdD en D66. Voorts verwijst hij naar de bijeenkomst die hierover is geweest op 4 oktober jl., waarbij het doel was om uitgebreid met elkaar informatie te wisselen en het debat te voeren, hetgeen door een heel aantal partijen is gedaan. Spreker roept de commissie op het gesprek met elkaar op grond van het vorenstaande compact te houden.

Mevrouw Poppe informeert of het College op de hoogte was van het feit dat de Klankbordgroep zo lang niet bij elkaar was geweest en dat het daarmee geen representatieve Klankbordgroep is.

De heer De Droog informeert hoe het College de problematiek rondom het kruispunt beschouwt. D66 heeft opgevangen dat de provincie een PIP heeft gemaakt voor de rondweg Wageningen-Universiteit. Uit de onderliggende stukken blijkt dat de toestroom van het verkeer alleen maar zal toenemen op de N225. D66 heeft in de stukken gezien dat dit nog niet is meegenomen in de Utrechtse calculaties. Geïnformeerd wordt of dat wel zal worden gedaan en of dat het probleem nog urgenter zal maken.

D66 heeft het gerucht vernomen dat de extra studie ter zake van de Rijnbrug is gedaan in verband met verhoogde normen en als de werkzaamheden een aantal jaren geleden zouden zijn uitgevoerd de tidal-flow op basis van de oude normen had kunnen worden aangelegd. De vraag is of het een papieren kwestie is dat de provincie Utrecht het nu heeft uitgesteld en om welke normen het gaat. D66 heeft al stukken opgevraagd op basis van welke normen het wegdek zou moeten worden vervangen; tot nu toe zijn die echter nog niet ontvangen. Geïnformeerd wordt of voornoemd gerucht klopt en, zo ja, wat in dat kader nog mogelijk is.

De heer Travaille merkt op dat de PvdD van mening is dat dat door een hele betrokken, deskundige, burger fundamentele vragen worden gesteld. Geïnformeerd wordt hoe het College de oproep van de heer Bosman denkt in te kunnen passen in het huidige traject.

De heer Joustra merkt op dat de VVD uit het SWECO-rapport heeft begrepen dat niet zozeer de stroom zuid-noord die 2 x 2 behoeft, maar dat juist het aanbod aan de zuidkant dat in de ochtenduren oostwaarts Wageningen in moet de grootste verkeersstroom is. Geïnformeerd wordt waarom steeds wordt gesproken over 2 x 2 over de gehele lengte van Rhenen tot Veenendaal; in de visie van de VVD zou het moeten gaan over het aanlandpunt waar de opstelling breed genoeg moet zijn en een betere doorstroming van het verkeer vanuit de zuidkant naar rechts.

De VVD weet niet beter dan dat in de plannen zit om die problematiek te adresseren en niet zozeer de doorstroming noord-zuid, dat pas een probleem wordt in Veenendaal zelf, waar het vooral het lokaal verkeer is dat de congestie op de N233 veroorzaakt.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof gaat er vanuit dat de commissie inmiddels de presentatie van de bijeenkomst d.d. 4 oktober jl. heeft ontvangen. De vragen over de kruispunten, de doorstroming noord-zuid en dat als die verbeterd ook de oost-westverbinding wordt meegenomen, zijn daarin heel uitvoerig door SWECO toegelicht. Op grond daarvan en gezien de resterende spreektijd, beperkt zij haar antwoord tot de vraag over de Klankbordgroep. Het project Rijnbrug bevond zich al in de uitvoeringsfase. Besloten was een tidal-flow op de bestaande brugconstructie uit te voeren. Het proces bevond zich in de marktconsultatie; de markt heeft dat echter niet willen oppakken, vanwege de prijs en de risico's. Tot het moment van besluitvorming is er een Klankbordgroep actief betrokken geweest. De Klankbordgroep bestond niet alleen uit ondernemers maar ook uit inwoners.

Twee weken geleden heeft spreekster wel een gesprek gehad met ondernemers uit Kesteren, die deel hebben uitgemaakt van de Klankbordgroep. Zij gaven aan dat het verkeer daar vastloopt en hebben de vraag gesteld wanneer zicht is op uitvoering van de werkzaamheden.

In de Stuurgroep zitten, naast de verantwoordelijk gedeputeerde van Gelderland, alle wethouders van de betrokken gemeenten. De verantwoordelijk wethouder uit Rhenen heeft in de bijeenkomst d.d. 4 oktober jl. nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de korte termijnproblematiek, omdat het verkeer nu al vaststaat en daarvoor nu oplossingen gewenst worden geacht.

De verkeersmodellen zijn geactualiseerd. Spreekster is niet bekend met het aftoetsen. Feit is dat de brug volgens RWS voldoet aan de normen voor een tidal-flow; volgens de markt is dat niet het geval. Op grond van de technische rapporten, moet in de visie van de provincie niet worden voorgestaan op de huidige brugconstructie een tidal-flow aan te leggen. De provincie grijpt dat aan als nieuw moment om met elkaar te bekijken of wellicht een andere keuze moet worden gemaakt ten aanzien van de breedte van de brug; die afweging zal moeten worden gemaakt.

Alle suggesties van de heer Bosman in zijn brief zijn betrokken. Er wordt geen oplossing van een knelpunt op de ene locatie voorgestaan die weer een knelpunt op een andere locatie veroorzaakt. Spreekster bevestigt dat nog niet alle financiën zijn verkregen. Een bredere brug is sowieso duurder. De provincie had destijds ook gehoopt op een aanbestedingsvoordeel. Maar zoals gezegd pakt de markt de aanleg van een tidal-flow niet op vanwege de prijs en de risico's. Er is ook nog sprake van een BTW-verhaal. Het eigendom van de brug is in handen van RWS; de provincie gaat over de weg. Dat maakt het qua BTW-compensatie wat ingewikkelder. Daarover vindt afstemming met de Belastingdienst plaats. In samenspraak met RWS wordt thans bekeken of de geprognosticeerde onderhoudsbudgetten niet naar voren kunnen worden gehaald. Als er inderdaad wordt gekozen voor een nieuwe brugopbouw, krijgt RWS een nieuwe brug dat een kostenvoordeel in het beheer- en onderhoud met zich meebrengt; dat levert ongeveer € 6 mln. op.

Met betrekking tot het afbrokkelen van beton merkt spreekster op dat de provincie nog helder de Merwedebrug voor ogen heeft, waarvan eveneens werd gezegd dat die technisch nog in goede staat was; het is een ieder bekend hoe dat is verlopen. Zo is helaas nog een andere voorbeeld in de provincie.

Spreekster benadrukt nogmaals dat alle wethouders van omliggende gemeenten erbij worden betrokken, evenals de provincie Gelderland.

De heer Mourik-Geluk ziet met vertrouwen uit naar de integrale behandeling van het hele tracé. Het CDA vond de presentatie d.d. 4 oktober jl. helder, hetgeen eveneens voor de rapporten geldt. Hij memoreert zijn vraag in eerste termijn of de ondernemers zich in financiële zin hebben teruggetrokken. Spreker meent tijdens de presentatie te hebben opgevangen, dat ondernemers uit Kesteren en de regio zouden bijdragen.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat in de oorspronkelijke begroting geen bijdrage zit van de ondernemers uit Kesteren. De regio draagt wel bij, maar het is haar niet bekend dat het bedrijfsleven had willen bijdragen. Zij zegt toe dit te zullen nagaan.

De heer Bosman, inspreker, zet uiteen dat gesproken is met de directie MKB Midden-Nederland in Apeldoorn. Daar is gevraagd hoe het mogelijk is dat het MKB steeds de verbreding van de Rijnbrug wil, terwijl de toegezegde € 5 mln. is teruggetrokken. Het antwoord was dat geen verbreding van de brug werd voorgestaan, maar een oplossing voor het probleem. Voorts werd aangegeven dat de overheid zou moeten betalen voor de infrastructuur, omdat er al genoeg belasting werd betaald.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof geeft aan dat het signaal dat het CDA dan heeft opgevangen niet klopt. Als het bedrijfsleven zou willen bijdragen, hetgeen haar ook niet bekend is, dan zou de provincie daarmee direct het gesprek zijn aangegaan.

De heer Bosman memoreert dat hij, in het kader van de quick scan, heeft vernomen dat de provincie Utrecht en Gelderland ieder € 10 mln. zouden bijdragen en € 5 mln. door het bedrijfsleven bijeen wordt gelegd.

De voorzitter stelt vast dat de heer Bosman thans weergeeft wat hij heeft gehoord in een gesprek. Spreker hecht eraan de communicatie en afstemming van de feiten in de commissie te houden. Desalniettemin bedankt hij de heer Bosman voor zijn informatie.

De heer Wagenmans stelt vast dat de provincie in de uitvoeringsfase van de tidal-flow zat, maar dat de situatie door de toegelichte omstandigheden is veranderd. Spreker merkt dat er thans verwarring is over de Klankbordgroep, het proces en de fase waarin een en ander zich bevindt. De PvdA vraagt zich af of het proces op grond van de nieuwe situatie niet opnieuw moet worden ingericht, zodat weer helder wordt hoe de communicatie en participatie plaatsvinden.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat dit in haar beleving is gedaan. Er moet nu een keuze worden gemaakt over de breedte van de brug en of direct moet worden gekozen voor 2 x 2, omdat de brug niet voor 50 maar wellicht wel voor 100 jaar hangt. Onderzocht is wat een keuze voor 2 x 2 betekent qua verkeer en via een quick scan of in het kader van de lange termijn een aanpassing van de brug nodig is. Alle belanghebbende gemeenten maken deel uit van de Stuurgroep en de Staten hebben de uitkomsten ontvangen. Er is sprake van een verkeersaanzuigende werking, maar niet dusdanig zoals werd verwacht. Voorts is duidelijk dat een aanpassing van de brug nodig is, maar voor de lange termijnoplossing nog veel moet worden uitgezocht voordat daarover een keuze kan worden gemaakt.

Op grond van het vorenstaande, is spreekster er geen voorstander van om in deze fase weer een heel ander traject vorm te gaan geven.

De heer Wagenmans merkt op dat de breedte van de brug en de consequenties daarvan volgens de PvdA wel datgene is, dat de inwoners van Rhenen bezighoudt. Zijn pleidooi is om ervoor te zorgen dat, nu de provincie voor die nieuwe afweging staat, de participatie zorgvuldig wordt ingericht. Hij pleit niet voor een heel nieuw traject. De PvdA acht van belang dat de elementen die nu aan de orde zijn dusdanig worden gecommuniceerd dat de inwoners zich gehoord voelen met betrekking tot die afweging; de PvdA heeft het gevoel, dat dit nu niet het geval is.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof onderschrijft dat alle belanghebbenden goed aangesloten gehouden moeten worden; dat gebeurt echter, conform afspraak in de Stuurgroep, via de gemeenteraden.

Voorts verwijst zij naar de informatiebijeenkomst d.d. 4 oktober jl.

Dat de betrokkenheid groot is, is een feit, maar zij krijgt ook het signaal dat iedereen door wil en de vraag stelt wanneer de nieuwe brug er nu komt.

De heer De Droog merkt op dat het nog steeds over de brug gaat. D66 heeft nog niet het gevoel dat nu ook het probleem op het kruispunt wordt opgelost. Als hij de schets van de inspreker beluistert, klinkt het alsof er straks sprake is van een mooie doorgaande weg met een nieuwe brug, maar dat het probleem en de terugslag op de N233 zich nog steeds zullen voordoen.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof meent dat die vraag is beantwoord tijdens de presentatie op 4 oktober jl. Als dat niet het geval is, verneemt zij dat graag.

De voorzitter sluit de behandeling van dit onderwerp af.

In verband met de tijd, inventariseert de voorzitter vervolgens hoe met de drie resterende agendapunten moet worden omgegaan.

De heer Travaille geeft met betrekking tot agendapunt 5.8 aan dat de fundamentele discussie al grotendeels is gevoerd bij agendapunt 5.5. Op grond hiervan zou dit onderwerp wat de PvdD betreft als schriftelijke vraag kunnen worden afgedaan. In dat kader wordt verzocht aan te geven of het inderdaad zo is dat de OV-reistijden alleen maar zijn vergroot in plaats van verkleind.

Mevrouw Poppe stelt gezien de tijd voor de agendapunten 5.8, 5.9 en 5.10 door te schuiven. De SGP, GroenLinks, D66, ChristenUnie en PVV sluiten zich hierbij aan.

De heer Joustra constateert dat de VVD en D66 gezamenlijk nog voldoende spreektijd hebben om de agenda af te handelen. Hij kan zich voorstellen dat nog tenminste een agendapunt wordt afgehandeld, waarbij de VVD 5 minuten van haar spreektijd aan het College geeft. Daarmee wordt voorkomen dat agendapunten worden doorgeschoven die de volgende keer wellicht niet meer relevant zijn.

De voorzitter antwoordt dat de spreektijdenregeling de uitwisseling van spreektijd niet toelaat, maar hij kan zich voorstellen dat dit in de geest daarvan gebeurt.

De heer Mourik-Geluk pleit, gezien het belang, agendapunt 5.9. nog te behandelen.

Mevrouw Kotkamp merkt op dat de vragen over agendapunt 5.9 in haar visie vrij helder zijn gesteld. Wat GroenLinks betreft kunnen deze schriftelijk worden afgehandeld.

Naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van mevrouw Poppe, wijst spreekster erop dat het, naar aanleiding van de schriftelijke beantwoording, nog altijd mogelijk is het onderwerp opnieuw te agenderen voor de volgende vergadering.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof memoreert de eerdere toezegging dat een bijeenkomst zal worden georganiseerd, waarin reistijden OV en mobility as a service, uitvoering aan de orde kunnen komen.

De heer Mourik-Geluk geeft aan dat het CDA nog specifiek vragen heeft over Leusden, die zich niet lenen voor schriftelijke beantwoording. De volgende MME-vergadering op 20 november a.s. zit erg dicht op het ingaan van de nieuwe concessie. Hij stelt derhalve voor dit onderwerp toch kort te behandelen.

Mevrouw Poppe wijst er, naar aanleiding van het voorstel van de gedeputeerde, op dat niet iedereen aanwezig kan zijn bij informatiebijeenkomsten. Er moet voor worden gewaakt dat de informatiebijeenkomsten consultatiebijeenkomsten worden. De SP staat op het standpunt dat in de bijeenkomsten alleen informatie moet worden uitgewisseld en de discussie vervolgens in MME moet plaatsvinden.

De voorzitter constateert dat de meerderheid er geen voorstander van is thans nog agendapunten te bespreken. Op zijn voorstel wordt besloten in overleg met de griffie na te gaan of behandeling in de volgende MME-vergadering kan plaatsvinden, dan wel wellicht een extra MME-vergadering moet worden belegd.

5.8 Ingekomen email reistijden OV

5.9 Statenbrief Vervoerplan Syntus 2018

5.10 Statenbrief U-OV Vervoerplan 2018

De behandeling van deze agendapunten worden opgeschort.

6. STATENBRIEVEN EN INGEKOMEN STUKKEN, DIE TER INFORMATIE WORDEN AANGEBODEN

6.1 Memo GS gedeputeerde Verbeek-Nijhof betreffende aansluiting en kleinschalige verbeteringen buslijn 47

6.2 Memo GS gedeputeerden Van den Berg en Verbeek-Nijhof betreffende beschikbaarheid integrale cijfers verkeersveiligheid i.r.t. nieuw haltes

6.3 Memo GS gedeputeerden Van den Berg en Verbeek-Nijhof betreffende bekendmaking huisvesting klimaatinstituut Utrecht

6.4 Statenbrief Jaarrekening OMU

6.5 Memo GS gedeputeerde Van den Berg betreffende uitspraak RvS planschade

**6.6 Ingekomen email en beantwoording Provincie Utrecht betreffende N227 bewonersbrief
aangaande eik bij zebrapad Doornseweg**

6.7 Memo GS gedeputeerde Verbeek-Nijhof betreffende NABO's in provincie Utrecht

6.8 Memo GS gedeputeerde Verbeek-Nijhof betreffende incidentenoverzicht sociale veiligheid

6.9 Statenbrief afhandeling Motie 80 'Groene Golven'

**6.10 Statenbrief Vaststelling van de intentieverklaring 'Het opzetten van een open
informatievoorziening met betrekking tot OV-informatie'**

**6.11 Statenbrief Voortgangsrapportage PUB 2016-2020 en aanleveren gegevens aan het Rijk m.b.t.
voortgang aanpak spoedlocaties bodemsanering**

7. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering, onder dankzegging van ieders komst en inbreng.